Թ. ՏԱՐԻ — Թիւ 2,781 — Կ. ՊՈԼԻՍ, 1905, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31 — 13 ՆՈԵՄԲԵՐ — 16 ՌԱՄԱԶԱՆ, 1323 — 31 ԹՐԻՒՆԼ Է՛Վ, 1321 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՓԼԸՉԵԱՆ

ԲԻՒԶԱՆԹԻՈՆ

ՀԱՑԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՑ

ԶԱԳԱՑԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

پوزانتیون
امتیجم یومی وسیاسی غزته، صاحبه‌سی ومدیر مسئولی
پوزانت کچیان
مطبعه‌سی وبابخانه‌سی جاده‌سی باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۳-۲۵
رووم مصمم ایدی

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

Ընկերային Հարցեր

ԻԳԱԿԱՆ ՄԵՒԻ ԿԱԶՈՒՄՆ ՈՒ ԴԵՐԸ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Բնագրերնի թիւ 2,760ին մէջ պատկերացուցինք Գերման գրագիտուհիներու և խմբագրուհիներու վիճակն և ոգեորիչ խօսիլ Ամերիկուհիներու վրայ։

Ամերիկեան քանի մը Համալսարաններ և Գիշէներ, ինչպէս օրինակի համար Բինսիլվանիոյ Համալսարանն և Բրուքլըի Դասէրը, լրագրութեան համար մասնաւոր դասախօսութիւններ հաստատած են։ Բայց ըստ ամերիկեան նկատուած գրագէտներու, լրագրական բնագիր պէտք է ազնուագոյն մտքեր և պարկեշտագոյն գրիչներ ունենայ։ Ամերիկեան ամէնէն ազնիւ և ամէնէն ազատ լրագրութիւնն է։ Ամերիկեան ամէնէն ազնիւ և ամէնէն ազատ լրագրութեան մէջ ամէնէն ազնիւ և ամէնէն ազատ լրագրողներն են կիներ։ Ամերիկեան կիներ ամէնէն ազնիւ և ամէնէն ազատ լրագրողներն են

պէտքին համար Գերման ժողովրդեան առնցած բուռն խղճը գուշակել կուտան թէ այս անգամ ալ կառավարութիւնն իր կողմը պիտի ունենայ հանրային կարծիքին մեծամասնութիւնը, և պիտի կրնայ իր բաղձանքին համաձայն աւելցնել Գերման կայսրութեան նաւային ուժերը:

Ինչպէս Եւրոպայի բոլոր երկիրները, Գերմանիա ևս ունեցած է կարգ մը նաւային ծրագրեր: Առաջինը պատրաստուած էր Գերմանական միութիւնը կազմուելէ առաջ, 1867ին: Ցետոյ պատրաստուեցաւ Սթոշի ծրագիրը, 1873ին, որով առանցքը զրահաւորի չինութիւնը կ'որոշուէր: Բայց գաղափարները փոխուեցան այդ ծրագրին գործադրութիւնն աւարտելէ առաջ: 1888ին ծովային նախարար Զոր. Գաբրիվի նոր ծրագիր մը պատրաստեց, որով առաջ յածանաւի չինութիւնը կ'յանձնարարուէր: Անկէ մէկ քանի ամիս վերջը գահ բարձրացաւ Վիլհելմ Բ. կայսր, որ ծովային խնդրոց վրայ իր անձնական հայեացքներն ունենալով, Գաբրիվիի ծրագիրն ալ իր կարգին վերստին քննուեցաւ, սրբագրուեցաւ և բարեփոխուեցաւ: Ինը տարի վերջը Գերման «համաշխարհային» քաղաքականութիւնն որոշակի գծուած էր արդէն: Գերմանիա իր որոշ տեղը կ'պահանջէր Ծովը. Արեւելքի մէջ և այլուր: Նաւային նոր ծրագիր մը հարկ անհրաժեշտ էր: Եւ այդ նոր ծրագիրը քուէարկեցաւ բաւական դժուարութեամբ, Ռայխստագին մէջ կատարուած վիճաբանութենէ մը ետք, որու միջոցին Կոմս Պիւլով իր մաւքն ըրաւ: Եօթնամեայ ծրագիրն էր այդ, որ սակայն ի վերջոյ բաւական չսեպուեցաւ, և Թրանսվալի պատերազմին միջոցին չէզոքութեան խնդրոյն շուրջը ծագած միջադէպերուն շնորհիւ, կարելի եղաւ Ռայխստագին քուէարկել տալ չորրորդ ծրագիր մը, որ այս անգամ յայտնապէս կայսերական—երկրածաւալական էր, և կ'ձգտէր զօրացնել բաց ծովու տորմիղը, և ջնջել եզերապահները: Սակայն կ'կարծուէր թէ վերջին ծրագիրը պիտի ըլլայ, բայց այնպէս չեղաւ և հիմա դէպի 1906ի ծրագիրը կ'ընթանան: Արդէն մէկ քանի ամիսներէ ի վեր նշմարուած յուզումը գուշակել կուտար յառաջիկային ըլլալիք առաջարկները: Գերման նաւային դաշնակցութիւնն որուն գործօն ազդեցութիւնը ծանօթ է, վերջերս կ'ծանուցանէր թէ ռուսաճապոնական պատերազմին փորձերէն ետքը, 1900ի ծրագիրն անկատար է: Ուստի կը պահանջէր փոխանակ 1917ի, 1912ին աւարտել ծրագրուած չինութիւնները. աւելի բառով, կ'պահանջուէր որ, առանց ի նկատ առնուելու ելմտական կացութիւնը, նաւային նոր չինութեանց գործունէութիւնը կրկնապատկուի: Անշուշտ այս պահանջումներն անպատեհ թուեցան կայսեր, որ հեռագրեց այս «անպաշտօն ծովակալութեան» թէ պէտք չէ ոտնձգութիւն ընել «ընդհ. հրամանատարին իրաւասութեան սահմանին մէջ»:

Եւ սակայն նաւային դաշնակցութեան և ... առաքեալին միջեւ գտնուած զգացումներու և հակամիտութեանց նոյնութենէն կը հասկցուէր թէ այս անհամաձայնութիւնը վաղանցիկ է: Միջադէպը կարգադրուեցաւ ուրեմն. կայսրն հաշտակեց նաւային դաշնակցութեան հայրենասիրութիւնը, և ամէն բան մոռցուեցաւ: Երեք օր ետքը Պերլինի Թերթերը կ'ծանուցանէին թէ կառավարութիւնը Ռայխստագի առնելան Նրաստաշրջանին ներկայացնելէ ետք 1900ի ծրագրին մէկ ամբողջացուցիչ մասը, 1906ին համար պիտի պատրաստէ նոր ծրագիր մը, որու համաձայն մեծ տարողութեամբ մէկ քանի նոր զրահաւորներ պիտի չինուին: Այս ուղղութեամբ ձեռնարկուեցաւ հանրային կարծիքը պատրաստելու: Նախ եւեռխոփեան կոմս Ռէվէնդլով տեսարակ մը հրատարակելով, պահանջեց որ 20,000 թոնանոց զրահաւորներ չինուին, ճիշդ այն յառակածին վրայ զոր Անգլիա ընդունած է իր նոր չինութեանց համար: Պահանջեց նաև որ աւելցուին յածանաւերն և թօրփիյլանաւերը: Կոմս Ռէվէնդլովի այս ուսումնասիրութենէն ետքը նաւապետ Ռիւեթ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակեց, որով կ'պահանջէր չինութիւնը զրահապատ յածանաւերու, որոնք կարող ըլլային գերազանցելու անգլիական նոյն կարգի մարտանաւերը, քանի որ անկարելի է Ա. կարգի զրահաւորներու տեսակէտով գերազանցել Բրիտանական նաւատորմը: Ուսումնասիրութեանց հեղինակները գոհունակութիւն կ'յայտնէին գերման նաւաշինարաններու փոյթեռանդն գործունէութենէն: Փահուծեալ կ'արձանագրէին թէ 1904ին գերման տորմիղին վրայ աւելցած էին 24,500 թոնօ տարողութեամբ չորս մարտանաւեր, և թէ 70,000 թոնօ տարողութեամբ ուրիշ ենը մարտանաւեր ևս չինուելու վրայ էին. կը խոստովանէին նաև ձեռք բերուած յառաջդիմութիւնները, մանաւանդ արագութեան տեսակէտով: Կ'հաստատէին Պերլին և Լէոդէ յածանաւերով և Հէսէն և Բրեյսէն զրահաւորներով ձեռք բերուած գեղեցիկ արդիւնքները: Նաեւ կ'յայտարարէին թէ ի մօտոյ աւարտելիք Եօրք և Ռոոն զրահապատ—յածանաւերը փութացուած վիճակը պիտի ունենան: Եւ սակայն կ'ըսէին թէ առանք բաւական չեն և աւելի առաջ պէտք է երթալ:

Հօհէսօի սկիզբը կէս պաշտօնական Թերթ մը կ'գրէր. «Կառավարութեան կողմէ Ռայխստագին ներկայացուելիք ծրագրին անկարելի չէ ելմտական տեսակէտով: Այդ ծրագրով կ'աւելցուի չինուելիք մարտանաւերու տարողութիւնը. բայց միւս կողմէ, առանց թիւին յաւելումը չատ անշան է: Նաւերու տարողութեան յաւելման հետեւանօք, պէտք պիտի ըլլայ ընդարձակել Պալթիկն և Հիւսիսային ծովը միացող ջրանցքները:» Նոյն Թերթը կը յարէր թէ ներկայացուելիք ծրագրին մէջ որոշակի ճշդուած չէ թէ քանի թոնօ պիտի աւելնայ մարտանաւերու տարողութիւնը: Եւ սակայն գրեթէ միեւնոյն միջոցին գումարուող գերման գաղթային համաժողովին մէջ Արեւելեան Ափրիկէի նախկին կառավարիչ և նաւային դաշնակցութեան պատուիրակ Զոր. Լիպէրդ կ'ըսէր թէ պէտք է 16,000 թոնոյին աւելի տարողութեամբ զրահաւորներ չինել: Այս կերպով կ'ձշտուէր և կ'ընդունուէր Կոմս Ռէվէնդլովի գաղափարը: Հանրային խանդավառութիւն աւելցնելու համար, քիչ յետոյ ծանուցուեցաւ կազմութիւնը «Գերման կիներու Նաւային միութեան մը» որու նպատակը պիտի ըլլայ չնչել պատերազմական և առեւտրական տորմիղներու կազմութեան և զօրացման ի նպաստ կատարուած բրօբականտան:

Զենք ուզեր ծանրանալ մասնագիտական կէտերուն վրայ ծրագրի մը, որու մասին՝ կատարուած անգաղտնապահութիւններով միայն տեղեկութիւն ունինք: Դիտելի սա է միայն որ հեղինակաւոր օրապարտակագիրներ, ինչպէս Գնդ. Կէտքէ, բացարձակապէս անոր ի նպաստ խօսեցան: Գնդ. Կէտքէի կարծիքը մեծ կըշիռ ունի, մանաւանդ անոր համար որ քանի տարիէ ի վեր քննադատած է ցամաքային բանակին համար եղած չափազանց ծախքերը: Եւ սակայն, գընդապետը, ընդհակառակն կ'ըսէ թէ բան մը պէտք չէ խնայել նաւատորմին համար: Եւ որովհետեւ պահպանողական կոմս Լիմպուրկ—Սդիրում կարծիք յայտնեց թէ պէտք է պաշտպանողական լաւ տորմիղ մ'ունենալ, բայց ո՛չ բաց ծովու տորմիղ մը, Գնդ. Կէտքէ գրեց. «Առանց խօսելու ծովային վաճառականութեան վրայ (որ ապահովաբար բաց ծովերու տորմիղով մը միայն կրնայ պաշտպանուիլ), իմ կարծիքս այն է թէ բաց ծովերն ելնելու անկարող տորմիղ մը չի կրնար պաշտպանել մեր ծովեզերքները:» Աւելորդ է ըսել թէ կառավարութիւնն օգուտ պիտի քաղէ Պէյլէնէր Թօկէպլաթի զինուորական խմբագրին յայտնած կարծիքէն:

Եւ սակայն խաչընդոտներ պիտի ելլեն իր ճամբուն վրայ: Առանց առաջինն է Ռայխստագին հակառակութիւնը՝ 1897ի և 1900ի ծրագրով ընդունուած դրութեան: Կ'յիշուի թէ այդ երկու ծրագրերուն համար ալ, ծովային Նախարարը,—որուն նաւային անջատ չինութեանց համար 1895ին 1896ին խնդրած վարկերը մերժուած էին—պահանջեց Ռայխստագէն որ նաւային վարկեր քուէարկէ որոշեալ թուով տարիներու համար: 1897 Դեկտ. 6ին վարչապետ իշխան Հօհէնլօէ Ռայխստագին համար աննպաստ եղող այս մեթոտը փորձեց ծածկել սա խօսքերով. «Եթէ ծրագիրն ընդունիք, իրաւ է որ մինչեւ տորիճան մը ձեռքերնիդ կապուած կ'ըլլայ, բայց միեւնոյն ատեն դաշնակցային պետութեանց ալ ձեռքը կ'կապուի:» Եւ սակայն չատ չանցած երեւան ելաւ թէ իշխանին ըրած այս բաղդատութիւնն համապատասխան չէր իրականութեան, Ռայխստագը կապուած մնաց, սա տեսակէտով որ ալ անկարող էր ետ դառնալ իր քուէարկած վարկերուն մասին: Ընդհակառակն կառավարութիւնը պահեց իր գործելու ազատութիւնը, և ... չանցած, նաւատորմի յաւելման երկու նոր ծրագիր ներկայացուց: Այս պատճառով ազատականները խորհրդածն մը կ'նկատեն այս ընթացքը, և կ'պահանջեն որ ետ առնուի նաւատորմի յաւելման մերձաւոր ծրագիրը, զոր ծակառակ կ'նկատեն Ռայխստագին իրաւասութեան:

Երկրորդ խաչընդոտը զուտ ելմտական է: Եւ յիրաւի, նաւային ծրագիրը պատճառներէն մին է տուրքերու յաւելման, որուն համար վարչապետն առաջարկ պիտի բերէ Ռայխստագի յառաջիկայ Նըստաշրջանին և այս պատճառաւ նաւային յաւելման ծրագիրը մեծ ժողովրդականութիւն չի վայելեր: Աւելորդ է ըսել թէ ամէնէն մեծ դժուարութիւնն ասոր մէջ կ'կայանայ, և իշխան Պիւլով իր բոլոր ճարտարութեամբ մեծ նեղութիւն պիտի կրէ ասոր յաղթելու:

(Le Temps.)

*** Թանի այս կարեւոր խմբագրականէն ետքը, չահեկան է առաջ բերել Պերլինի Սակարանի լրագրին հետեւեալ տեղեկութիւնները՝ 1906ին ներկայացուելիք նաւատորմի յաւելման ծրագրին վրայ: Վերոյիշեալ ծրագրին համաձայն, պիտի չինուին 6 մեծ յածանաւեր և Թօրփիյլանաւերու չորս նաւատորմեր: Ցածանաւերու տարողութիւնն առնուազն 15,000 թոնօ պիտի ըլլայ, և մեծապէս պիտի բարւոքի անոնց սպառազինումը: Այն զրահաւորներն և յածանաւերը, որոնց չինութիւնն որոշուած է նախապէս քուէարկուած վարկերով, փոփոխութիւն պիտի կրեն նոր պահանջումներու համաձայն: Այս զրահաւորներն որոնց չինութիւնն աւարտած է արդէն, պիտի օժտուին գերազանց սպառազինութեամբ մը: 28 սանդիմեդրնոց թնդանօթներուն տեղ պիտի դրուին 30 սանդիմեդրնոց թնդանօթներ: Նոյնը պիտի ըլլայ նաև չինուելիք զրահաւորներուն համար: 1900ին քուէարկուած վարկերով առկուեն չինուելիք զրահաւորներն իրր 17,000 թոնօ տարողութիւն պիտի ունենան, և յածանաւերը՝ 15,000 թոնօ: Անկէ զատ զրահապատ գօտին 240 միլիմեդր թանձրութիւն պիտի ունենայ (փոխանակ 225ի), պատուարներու զրահը 205 միլիմեդր թանձրութիւն (փոխանակ 180ի) և կամարներուն զրահը 170 մ.մեդր (փոխանակ 150ի): Այնպէս որ իւրաքանչիւր զրահաւորի համար 16 միլիոն ֆր. աւելի ծախք պիտի ըլլայ, 24 միլիոն ֆր.էն բարձրացնելով 40 միլիոն ֆրանքի:

ՄՐ. ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՃԱՌԸ.—Անգլիոյ վարչապետ Մր. Պալֆուր Եդ. իրիկուան Լոնտոնի Քաղաքապետարանին մէջ տրուած հացկերոյթին առթիւ խօսեցաւ իր աւանդական ճառը: Նախ անգլիացի անգործ միացող բանուորներուն խնդրոյն կարգադրութեան պէտքին վրայ խօսելէ ետք, արտաքին քաղաքականութեան դառնալով ըսաւ. «Միակ հիւանդութիւնն ուրկէ կը վախնանք, պատերազմն է: Հիմա ճիշդ ժամանակն է աշխարհի ընդհ. կացութիւնը դիտելու. հիմա՛ որ խաղաղութիւնը վերահաստատուեցաւ և պատերազմողները վար դրին իրենց զէնքերը, ու մեր զինակիցները պատրաստուին քաղաքականութեան մեծ պաշտօնը կատարելագործելու, և իրենց երբեմնի թշնամիները, այսինքն Ռուսիոյ մէջ մեր բարեկամներն ամէն ջանք ի գործ կ'դնեն գործադրելու համար պատերազմին աղէտները: Արդարև, Նիփոնյա կայսեր և իր խորհրդականներուն պարտաւորութիւնը դիւրին չէ: Ամէն Անգլիացի յաջողութիւն կ'մաղթէ Ռուսիոյ զարգացման և տնտեսական վիճակին բարւօքման, եւ կ'յուսանք որ պիտի յաջողի իր այս ջանքերուն մէջ:

Բրիտանական կառավարութիւնը առիթներէ ի վեր կարելին ի գործ դրաւ պատերազմի վտանգն հեռացնելու և պատերազմն անկարելի ընելու համար, գէթ այն պարագային մէջ երբ մարդ ուզելով չէ որ պատերազմի մը կ'ձեռնարկէ: Տասն տարի չարունակ Սալզպըրի, Լէնստաուն և իրենց դաշնիճներն ամէն ջանք ու ճիգ ի գործ դրին Իրաւարար Ատեանի խնդիրը կարելի եղածին չափ իրականացնելու և սահմանակից Տէրութեանց միջեւ երեւան ելած վէճերը կարգադրելու համար:

Մր. Պալֆուր խօսեցաւ նաև այն դըժուարութեանց վրայ որ Ափրիկէի նուաղ քաղաքակրթեալ երկրաց սահմաններուն վրայ յառաջ եկան և Ֆրանսայի, Գերման Կայսրութեան, Բորդուկալի ու Միացեալ Նահանգաց հետ Անգլիոյ ունեցած յարաբերութեանց վրայ ազդեցին: Հիմա սահմանակցական խնդիր չկայ այլ եւ. բայց Բօրէայէ մինչեւ Մարոք գաղթային այնպիսի խնդիրներ կան որ կրնան դժուարութիւններ յառաջ բերել: Դիւանագիտութեան պարտքն է այնպէս մը գործել որ այս դժուարութիւններէն կուիւ չծագի. դիւրին գործ չէ այս, բայց պէտք է վերջապէս համաձայնութիւն մը ձեռք բերել: Կ'հաւատամ թէ ապագային այլ եւս պատերազմ չպիտի տեսնենք, ի բաց առեալ այն պարագան երբ ազգ մը կամ տէրութիւն մը իր ընդարձակման համար պատերազմէ զատ ուրիշ յարմար միջոց չի գտներ. Բայց Եւրոպայի մէջ այդպիսի առիթի մը հեռանկարը չեմ նշմարեր. կըրնամ երկարատեւ խաղաղութիւն մը գուշակել, բայց պէտք է որ պատրաստուած ըլլանք ամէն հաւանականութեան համար:

*** Մր. Պալֆուրէ ետք ծովային նախարարն ալ բանախօսութիւն մ'ընելով ըսաւ թէ կառավարութիւնը կրնայ այժմ մէկ քանի ժամուան մէջ վեց մեծ զրահաւոր աւելցնել զրահաւորներու տորմիղին վրայ, և Մանշի նաւատորմին ուժը առան և հինգ զրահաւորներու բարձրացնել:

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ՃԱՊՈՆԻ ԵՒ ՉԻՆՈՒ ՄԻՋԵՒ.—Թօքիոյի դիւանագիտական շրջանակի մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այն բանակցութեանց որ մօտերս կ'սկսին Բէքինի մէջ Ճաբոնի և Չինու միջեւ, Մանչուրիոյ և ուրիշ մէկ քանի խնդրոց մասին ըլլալիք կարգադրութեանց համար: Ճաբոն մեծ կարեւորութիւն կուտայ այս բանակցութեանց, և Պարոն Քօմուրա Բէքէն կ'զրկէ իբր պատուիրակ, մինչ Չինու կառավարութիւնն իր ճարտար դիւանագէտներէն հինգ հոգի յատկացուց իբր պատուիրակ: Չին կ'փափաքի որ կարելի եղածին չափ կարճեցնեն Մանչուրիոյ պարպուելուն համար որոշուած 18 ամսեայ պայմանաժամը, և Չինու Թողուի երկաթուղիներու պահպանութեան գործն, որ Բօրդսմութի դաշնագրով թէ՛ Ռուսիոյ և թէ Ճաբոնի վերապահուած էր: Իսկ Ճաբոն երկաթուղիի մնանշնորհներ ձեռք բերել կ'ուզէ Բէքինի մէջ, մանաւանդ Բօրէայի սահմանագլխին վրայ Վիչուէ մինչեւ Բորդ Արթուր և Բիրինէ մինչեւ Շանկ Շէնկ երկաթուղիներու չինութեան համար, որպէս զի ի հարկին ռազմագիտական գերիշխանութիւն մ'ունենայ Մանչուրիոյ մէջ:

ՉԻՆԱՍՏԱՆԷՆ հասած վերջին լուրեր կ'ըսեն թէ Բէքինի արքունիքն որոշած է մասնաւոր դաշնագիր մը կնքել Ճաբոնի հետ, Տայր. Արեւելքի մէջ խաղաղութեան պահպանման համար:— Հուբէի փոխարքան մերժեց Բէքինի ամերիկեան դեսպանին առաջարկը՝ կարեւոր գումար մը փոխ տալու Բանդոն-Հանքէու երկաթուղիին չինութեան համար:— Չինու կառավարութիւնն որոշեր է վերակազմել իր տորմիղը, և ի մօտոյ ուսանողներ պիտի զրկէ Լոնտոն և Թօքիօ, նաւային վարժարաններն յաճախելու համար:— Սէնվան-Բաօէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պադանկի ֆրանս. երկու միսիօնարներ Եւնէնան փախեր են, Պադանկի մէջ չփոթութիւն ծագելուն վրայ:

ԱՆՎԵՐՍ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆՔ.— Մ. Բլէմանսօ Օրօրի մէջ այս օրերս հրատարակեց չահեկան յօդուած մը «Գերմանացիք Անվերսի մէջ» վերնագրին ներքև. այսպիսի յօդուած մ'երևցաւ նաև գաւառական մեծ Թերթի մը, Ֆոո դը լը Լոռռոի մէջ. վերջին յօդուածին հեղինակն է Մ. Շվօպ, նախկին աշակերտ Բազ... վարժարանին, որ կարող խմբագիր լրագրի մը համբաւը կ'վայելէ: Մ. Շվօպ նախ կը հարցնէ թէ «իրա՞ւ է որ Գերմանք տէր են Անվերսի, և թէ այդ քաղաքին առեւտրականապէս տէր ըլլալէն կ'հետեւի՞ միթէ որ զինուորականապէս ալ պիտի գրաւեն զանիկա: Իրա՞ւ է թէ այս կերպով պաշտպանողական չարժում մ'ի գործ կը դրուի Ֆրանսայի դէմ, ինչ որ արդէն մեր դրացիներուն փափաքն և սովորութիւնն է: Երբ Գերմանք խնդիր հանեցին Մարոքի վրայ, արդեօք պատրաստուած չէին սահմանագլխուն վրայ այլ և այլ միջադէպեր, որոնք յանկարծ պիտի պայթէին իրենց ուզած ժամանակը» Մ. Շվօպ կ'ըսէ թէ բոլոր Ֆրանսացիք մեծ անձկութեամբ պիտի լսեն այն իրողութիւնները, որով Գերմանացիք տակաւ և ապահովաբար տէր կ'դառնան ո՛չ միայն Անվերսի, այլ ամբողջ Պելճիոյ: Ֆրանսացիք պիտի տեսնեն թէ Անվերսի Առեւտրական Սենեկին անդամներէն 15ը գերման են, և նախագահը ծագումով գերմանացի է, և դեր—նախագահը վերջերս գերման հպատակ եղաւ: Բոլոր յանձնաժողովներ Գերմաններու ձեռք կ'գտնուին մեծ մասամբ, և բոլոր գլխաւոր պաշտօնները Գերմաններու ձեռքը կ'գտնուին: 1,550 վաճառատներու 320ը Գերմաններու կ'վերաբերի, իսկ չատ վաճառատներ ալ գերմաններու հակակչռին ներքև կը գտնուին անուղղակի: 1,100 գերման նաւեր կ'բանի Անվերս 2½ միլիոն թօնօ տարողութեամբ, մինչ Անվերս բանող ֆրանս. նաւերու թիւն է 155' 200,000 թօնօ տարողութեամբ: Գերման Լոյտ չոգենաւային ընկերութեան գործակալ Մ. Պարի իրապէս տէրն է Անվերսի: Գերմանք մեծամեծ ձեռնարկութիւններու օգտած են պելճիական նոյն նաւահանգստին մէջ: Անվերսցիք ալ կ'զգան որ իրենց քաղաքը տակաւ առ տակաւ Գերմանացւոց ձեռքը կ'իյնայ: Մ. Շվօպ կ'ըսէ թէ ֆրանս. ապրանքներու այն մասն որ Անվերսի ճամբով այլ և այլ տեղեր կ'ղրկուի, գերմաններու ձեռքով կ'հասնի իր նպատակակէտը. արդ, Գերմանացիք տեսնելով ֆրանս. այս ապրանքները, լաւ մը կ'ուսումնասիրեն զանոնք, և պիտի գայ օր մը որ Գերմանք լաւ մը այս ֆրանս. ապրանքներու յար և նմանը չինելով, պիտի ծախեն աւելի աժան գիներով, և իրենց ձեռքը պիտի անցընեն անոնց օտար յաճախորդները, որոց ճաչակն ալ աղէկ մը կ'հասկնան, և բաց այնմ կ'պատրաստեն ապրանքները: Անվերսի պանքերուն չատը Գերմաններու ձեռքը կ'գտնուի կամ անուղղակի կերպով գերմաններու կողմէ կ'կառավարուի: Անվերսի կեդրոնական Պանքային 14 վարիչներէն 6ը, մէջն ըլլալով նաեւ դեր նախագահն եւ նախագահը, գերման են: Ծարտարարուեստի ամէն ճիւղերու մէջ Գերմաններ մուտ կ'գործեն, նոյն իսկ գաղթային ձեռնարկներուն մէջ ալ կը մտնեն, և այդ տնկած են պելճիական Գոնկոյի, որ Թերևս քիչ ատենէն Գերմաններու ձեռքն անցնի: Գերմանացիք ո՛չ միայն առեւտրական գործերն իրենց ձեռքն անցընելու կ'հետամտին, այլ գրական, գեղարուեստական և ընկերական ընկերակցութիւններու ալ կը մտնակցին, քլիւպներու, դպրոցական եւ եկեղեցական վարչութեանց մէջ կը մտնեն, ճիշդ այնպէս, ինչպէս պիտի ընէին գրաւեալ գաւառներու մէջ: Նոյնիսկ եղան գերմաններ որ յայտարարեցին թէ Անվերս գերման կայսրութեան մէկ նաւահանգիստն է, եւ թէ Պելճիա չուտով մաս պիտի կազմէ Գերման Դաչնակցութեան: Համագերման Ընկերակցութիւնն անլուր գործունէութիւն ցոյց կուտայ, կ'աւելցնէ Մ. Շվօպ: Գերմանացիք կ'ջանան նաև որ ձեռք անցընեն Պելճ. երկաթուղիները, և առիթ օգտելը կը նկատուի տնտեսական և զինուորական գրաւման: «Առեւտրական մեծագոյն Գերմանիան քաղաքական մեծագոյն Գերմանիոյ ճամբան կ'յորդորէ: Կ'ուզուի հիւսիսէն պաշարել զմեզ, նախ առեւտրապէս, մինչեւ օր ուրիշ տեսակ յարձակում մ'ի գործ դրուի: Պելճիացիք սկսած են մտահոգութիւն յայտնել, բայց, աւա՛ղ, ուշ: Կառավարութիւնը մեծ ծրագիր մը պատրաստած է Անվերսն ամրացնելու: Բայց մինչեւ որ այս ծրագիրը գործադրուի, դեռ ինչե՜ր կրնան պատահիլ: Գերմանիա կ'ուզէ ձեռք անցընել Հիւսիսային ծովու երկու մեծագոյն նաւահանգիստները, առեւտրապէս իշխելու համար մեր վրայ, եւ զմեզ անցընելու համար այն մաքսային միութեան մէջ որով չըրջապատուած ենք արդէն: Որոշեալ ժամուն պիտի սարպուինք մանել այս մաքսային միութեան հետ, որ ուղղուած է անգլիասաքսոններուն դէմ: Եթէ այս առեւտրական պաշարողական չարժումը չյաջողի, գո՛նէ ծառայած պիտի ըլլայ պատրաստելու զինուորական գործողութիւնը, որ անպատճառ պիտի կատարուի, երբ մեզ մերժենք ի գործ դնել Գերմանիոյ դիտումը:» Մ. Շվօպ ի վերջոյ դիտել կուտայ որ Գերմանացիք նոր միջոցներ ի գործ դնելու վրայ են նաեւ Ամստերտամի, ինչպէս Անվերսի մէջ, բայց հոն կամաց կամաց կ'գործեն, և մեծ դըժուարութիւններու կ'բաղխին, զի Հոլանտացիք սաստիկ ընդդիմութիւն մը ցոյց կուտան իրենց գործունէութեան դէմ:

ԳԵՐՄԱՆ ԱՄՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Պերնէ կ'գրուի Ֆէզ—ոյի թէ Պազելէ մէկ քանի քիլոմէդր հեռու, Ռէնի գերման եզերքը, Թիւլինկէնի բարձունքներուն մօտ, Իսդայնի ապառաժուտին վրայ, Գերմանացիք երեք չորս ամիս առաջ աւարտեցին չինութիւնն այն ամրութիւններուն զորս ծրագրած էին անկէ առաջ, բայց զանց առած էին չինել: Զուիցերիոյ Դաչնակցային Խորհուրդին դիտողութիւններուն հետեւանօք, Գերման հրետանիները հիմա կրնան Պազէլը ռմբակոծել Իսդայնէ: Հակառակ Վիէննայի դաչնագրին Գ. յօդուածին, Գերմանիա ամրացուցած է նաև Հիւնինկէն Կամուրջին մօտերը, Ռէնի ելզասեան եզերքին վրայ: Այս յայտնութիւններն ընթացը կ'հարցնէ թէ Զուիցերիա ինչո՞ւ համար ո՛ և է դիտողութիւն չըներ, քանի որ իր չէզոքութիւնն վտանգի ենթարկուած է:

ԱՆԳԼ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Ամերիկա այցելող անգլ. նաւատորմին հրամանատար ծովակալ իշխան Լուի Պաթէնպէրկ, երկուշաբթի իրր երեք ժամ Սպիտակ Տան մէջ տեսնուեցաւ Նախագահ Ռուզվէլդի և անոր ընտանեաց հետ, և յետոյ մասնաւոր կառախումբով Աննապօլիս գնաց, ուր նաւային վարժարանին մէջ նոյն գիշերն իրեն և նաւապետներուն հրամանատարներուն հացկերոյթ տրուեցաւ: Այս առթիւ իշխան ծովակալը չնորհակալութիւն յայտնեց ամերիկացի ծովակալ Սէնսրի՝ անգլ. նաւաստիներուն ցուցուած համակրութեան համար, և անկեղծ չէչտեց իր հիացումն յանրնց ամբողջ աշխարհի կողմէ այնքան մեծ յարգանք վայելող Նախագահ Ռուզվէլդի համար: Իշխան ծովակալին յարեց թէ Անգլիացիներն ո՛ր տարիճան անկեղծ բարեկամութիւն մ'ունին իրենց անդրովկիանոսեան ցեղակիցներուն հանդէպ, սիրալիր զգացումներ՝ որոնք ժամանակի ընթացքին մէջ աւելի պիտի զօրանան և ամրապնդուին: «Իմ Ուաշինկդըն այցելութեանս միջոցին գտած ջերմագին ընդունելութիւնս գերազանցեց բոլոր ակնկալութիւններս: Նախագահ Ռուզվէլդի անձը, հզօր միտքն և գործի գիտակցութիւնը, իր պարզ այլ արժանավայել ընթացքը խորապէս ազդեցին վրաս: Ինքզինքս կարծեցի թէ իմ տանս մէջ կ'գտնէի, և Նախագահն այնքան աղնիւ գտնուեցաւ ինծի հանդէպ, որ խորին գոհունակութեամբ պիտի յիշեմ միշտ Սպիտակ Տան ըրած այցելութիւնս: Մեծապէս կ'գնահատեմ ինձ և իմ պաշտօնակից սպաներուս ցուցուած պատիւները, զորս բրիտանական տորմիղին եղած կ'նկատենք, և նշան մը՝ երկու մեծ ազգերուն միջեւ ... յարգանքին և բարե...թեան: Էտուարդ Թագաւորին նման, Նախագահ Ռուզվէլդ եւս անհուն ծառայութիւններ մատոյց խաղաղութեան դատին, և որուն մէջ միշտ իր ժողովրդեան բարեկեցութեան բաղձանքը կ'կրէ: Անգլիոյ ժողովուրդը մեծապէս երջանիկ պիտի ըլլայ, եթէ երբէք Նախագահ Ռուզվէլդ Անգլիա այցելէ:»

Երեքշաբթի կէսօրին իշխան Լուի այցելեց Պալթիմոր, ուր կայարանէն դիմաւորեցին զինքը քաղաքապետն և նշանաւոր քաղաքացիներ: Նոյն օրն ընդունելութիւն կատարուեցաւ քաղաքապետարանին մէջ, և իրիկուան հիւպատոսարանին մէջ հացկերոյթ տրուեցաւ իրեն ի պատիւ: Չորեքշաբթի օր Ատլանտեան նաւաբաժինն Հըտսըն գնաց, պատրաստ գտնուելու համար յաջորդ օրն անգլ. տորմիղին ժամանման: Նիւ Եօրքի մէջ մեծ անհամբերութեամբ կ'սպասուէր անգլ. տորմիղին ժամանման, և այս առթիւ մեծ պատրաստութիւն տեսնուած էր: Ծովակալ Տէւէյի նաւահանգիստէն ի վեր Նիւ Եօրքի մէջ այսքան բազմաթիւ մարտանաւերու համախմբում տեսնուած չէր:

ՍՈՎԸ Ի ՃԱՊՈՆ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, մեծ սով մը կ'տիրէ ի Ֆուքուշիմա, Միաճի, Իվադէ, որոնք ճարմանական գլխաւոր կղզիին հարաւարեւելակողմը կ'գտնուին: Մօտ մէկ միլիոն երկրագործներ անօթի են բացարձակապէս, և օդը սաստիկ ցուրտ է: Գարնան և աշնան յորդահոս անձրեւներուն պատճառաւ չերամի գործը բոլորովին աւրուեցաւ և բրինձի բերքն ոչնչացաւ բոլորովին: Մինչ անցեալ տարուան բերքին միջինն էր 14.90, այս տարի միայն 1.9 է: Ձմեռը գալուն պէս այն չնչին մասն ալ պիտի ոչնչանայ: Ժողովուրդը պահեստի ուտեստ չունի, և հետեւաբար տղաք դպրոց չեն ղրկուիր, որպէսզի մերձակայ բլուրներէն ու լեռներէն կանաչեղէններ հաւաքեն՝ ուտելու համար: Տերեւի մթերքն սպառելու մօտ է: Այժմ տղաքը կ'երթան կ'աշխատին հարուստներու քով, ուտելիքի փոխարէն: Այրերն ու կիները մարտա կ'մողվին և կամ օձաձուկ կ'որսան աղմուտ լճերէն, ուտելու համար: Միաճիի մէջ բրինձ չկայ բացարձակապէս, և ամէն կողմ խղճեւթիւն կ'տիրէ: Իրենց երկիրը թողնել մարոնցի քաղաքի զօքերուն բարի գալուստի ցոյցեր չպիտի կրնան ըլլալ այս սովեալ գաւառներուն մէջ: Կառավարութիւնն ազդու միջոցներ ձեռք առած է այս վիճակին դարման տանելու համար: Թօքիոյի Ճէճի Շինբօ Թերթը, որ ասկէ առաջ յաջողած էր կարեւոր գումար մը հաւաքել Հնդկաստանի վերջին երկրաշարժին արկածեալներուն, հիմա նոյն իսկ իր երկրակիցներուն համար նպաստ կ'հաւաքէ: Անգլ. Թերթերու Թղթակիցներն այս առթիւ հրաւէր կ'կարդան Անգլիացիներուն, օգնութեան փութալու Ճաբոնի սովեալներուն:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՄԲԱԿԻ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՒՏԱՆԻ ՄԷՋ.—Ֆրանսայի գաղթային բամբակի ընկերակցութեան և ֆրանս. Սուտանի վարչութեան կողմէ բամբակի մշակութեան համար կատարուած փորձերը լաւ յաջողութիւն մ'ունեցան: Առաջին տարին (1903—4) զանազան երկիրներէ բերուած հունտերով կատարուած փորձերէն հասկցուեցաւ թէ բնիկներու կողմէ իրենց սեփական միջոցներով մշակուած ամերիկեան բամբակները հիանալի յաջողութիւն մը կ'գտնէին Նիկէր—Պանիի կողմը: Կուսակալ Մ. Ռուժ անձամբ հաստատեց ամերիկեան հունտերով հասցուած բամբակի գերազանցութիւնը: Այս տարի Վերին Սենեկալի և Նիկէրի կառավարիչն ուչադրութեան առնելով ձեռք բերուած արդիւնքները, ինք ալ ուզեց ձեռք առնել այս մշակութիւնն աւելի լայն սահմանի մը վրայ, և փութով քանի թօնօ բամբակի հունտ խնդրեցաւ Ամերիկայէն, որք թէեւ ժամանակին չհասան, այսու հանդերձ յառաջիկայ հունձքին գոնէ 100թօնոյի չափ բերք կ'յուսացուի: Ասիկա գնելու չափ նիւթական լայն միջոցներ չունենալով ֆրանս. բամբակի գաղթային ընկերակցութիւնը, միջոցներ ձեռք առնուեցան այդ բերքը գնելու համար պէտք եղած 100,000 ֆր.ն հաւաքելու առեւտրական մարմիններէ, և այդ գումարին տեղ 250,000 ֆրանք դրուեցաւ կազմուած խմբակին տրամադրութեան տակ: Այս իրողութիւններով վերջնապէս հաստատուած է Ֆրանս. Սուտանի մէջ բամբակի մշակութեան կարելիութիւնը, եւ կ'յուսացուի թէ ֆրանսացի դրամատէրներ ուժ տան այս գործին:

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Լոնտոնէն կ'գրուի Նոյմ. 8ին թէ Լոնտոնի հրապարակին վրայ Դրամն առատացաւ նորէն, բայց զեղչի տոկոսներուն սակն ո՛ և է անկում չկրեց, որովհետեւ Եւրոպայէն եկած լուրեր դրամի անձկութիւն կ'ցուցընեն, մանաւանդ Պերլինի մէջ, և Հոլանտայի Պանքան իր պաշտօնական զեղչի սակը բարձրացուց 100ին 3½էն 3ի:— Ռուսիոյ ելմտական նախարար Մ. Շիբով, իր նախորդին՝ Պ. Բօքովցեւի պէս, որոշեց առ այժմ յետաձգել նոր փոխառութեան ծրագիրները: — Ռուսական արժեթղթոց վրայ Նոյմ 7ին Լոնտոնի Սակարանին մէջ ելեւէջներն իրարու յաջորդեցին, բայց ի վերջոյ անփոփոխ մնացին գիները: Ճաբոնական Թուղթերն աւելի և աւելի խնդրուեցան, մինչեւ մէկ—քառորդ ոսկիի յաւելում յառաջ բերելով, այնպէս որ 4½% վերջին փոխառութիւնը պատերազմի՝ յանգեցաւ 97½ի, այն է՝ համեմատ գընոյն վրայ 5¾ ոսկի բարձ կ'ընէ հիմա: — «Հօպկինսպանի Պանքային» բաժնեթուղթերուն առաջադրումը մեծ յաջողութիւն գտաւ: Գլխաւորապէս Անգլիացիք գնեցին, Եգիպտոսի և Անգլիայ մէջ, ուրիշ ամէն տեղերէ աւելի առաջադրուելով: Հօպկինսպանի քանձային յարաբերութիւնք և դրամական ուղղութիւնը գլխաւորապէս Անգլիացիներու ձեռքը պիտի ըլլան, թէեւ անուանապէս Գերմանք և Ֆրանսացիք ալ մասնակից են:

ԱՂՔԱՏ ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ համար Լոնտոնի մէջ կատարուած հանգանակութեան արդիւնքը, 20,000 ոսկիի, Դր. հեռագրով Բեդերպուրկ ղրկուեցաւ: Լոնտոնի Նոդանիէլ Ռօչիլտ սեղանաւորական տունը 10,000 ոսկիի տուած է: Նիւ Եօրքի հրեայ սեղանաւոր Եաքօպ Շիֆ եւս 10,000 ոսկիի ղրկեց հեռագրով ի Բեդերպուրկ:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ.— Անցեալ երեքշաբթի գիշեր հանդիսաւոր գումարում մը տեղի ունեցաւ ի Լոնտոն, Ալպէրդ Հօլի մէջ, փառաւորապէս տօնելու համար Բրիտանական Աստուածաշունչի ընկերութեան հարիւրամեակը: Այս առթիւ գոհարանական մաղթանքներ կարդացուեցան, և ծանուցուեցաւ թէ 250,000 ոսկիի յաւելում մ'եղած է ընկերութեան դրամագլխուն վրայ: Նիստը բացուելուն նախագահ Նորթէմբդըն մարքիզը ծանոյց թէ Ն. Վեհափառութիւն Էտուարդ Թագաւորն 100 ոսկիի նուիրած է ընկերութեան այս դրամագլուխին համար: Ցետոյ ընդհանուր խանդավառութեան մէջ կարդաց Էտուարդ Թագաւորին և ուրիշ վեհապետներու կողմէ այս հարիւրամեակին առթիւ ուղղուած չնորհաւորական հեռագրերը: Անգլիոյ Թագաւորին կողմէ լօրտ Նօլիս գրած էր. — «Սիրելի Լորտ Նորթէմբդըն. պատիւ ունեցայ ձեր գիրը մատուցանելու Թագաւորին: Ն. Վեհափառութիւն հրամայեց ինձ չնորհաւորել Բրիտանական Աստուածաշունչի ընկերութեան մատենախումբը, 250,000 ոսկիի գումար մը հաւաքել յաջողելուն համար, որ պիտի գործածուի իրենց գործունէութեան ծաւալման ի նպաստ: Թագաւորը ջերմագին մաղթանքներ կ'ընէ ընկերութեան ապագայ բարգաւաճման համար, և վստահ է որ անոնց ջանքերը պիտի նպաստեն, տարածել տարի յամր բայց ապահով կերպով ծաւալելու քրիստոնէութիւնն աշխարհի մէջ:» Խանդավառ «կեցցէ»ներով ընդունուեցան Էտուարդ Թագաւորին խօսքերը: Ցետոյ կարդացուեցան չնորհաւորական գրեր՝ Գերմանիոյ կայսրէն, Շուէտի Թագաւորէն, Հոլանտայի Վիլհելմինա Թագուհիէն, Դանիոյ Թագաւորէն, և Նախագահ Ռուզվէլդէն, որոնք ջերմագին չնորհաւորութիւններ կ'ուղղէին ընկերութեան, իր ձեռք բերած յաջողութեանց համար, և իրենց համակրութիւնը կ'յայտնէին Աստուածաշունչի ծաւալման գործին: Գումարման ներկայ էին զանազան յարանուանութեանց պատկանող եպիսկոպոսներ, և բազմաթիւ ընկերակցութեանց պատուիրակներ: Բանախօսութիւններ արտասանուեցան Ս. Գրոց տարածման գործին կարեւորութեան վրայ: Ի մէջ այլոց խօսեցաւ Զօր. Պութ «Փըրկութեան բանակին» հիմնադիր ու կազմակերպիչը:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Ուլայի Ա. տօրիճան տրուեցաւ Աթէնքի Օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար Սաաբէտտին պէյի: Սալոնիկի տարիճան՝ Բէրայի նախագահ Աաէտի ընդհ. դատախազի Ա. օգնական Իսմայիլ Հագգը էֆ.ի:—Կոյս. Ամէտի դիւանի քարտուղար անուանուեցաւ արտաքին խմբագրութեանց դիւանի քարտուղար Ահմէտ Իզզէթ պէյ, որուն տրուեցաւ նաև Սանիէի տօրիճան: Երզրումի Տէֆթէրտար անուանուեցաւ Մուսուլի Նախորդ Տէֆթէրտար Իսմայիլ Րաիֆ էֆ.:—Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական դիւրութեանց սնուցկի և հետեւակ զօրաց պաշտօնատան Բ. ճիւղին Տնօրէն Միրլիվա Ազիզ փաչայի:—Հիճազի երկաթուղւոյ ոսկի չքադրամ տրուեցաւ ծովային նախարար Ճէլալ փաչայի և կրթական նախարար Հաչիմ փաչայի, որք նուիրատուութիւն ըրած էին Հիճազի երկաթուղւոյ չինութեան ծախուց համար:

ԽԸՐՔԱՅԻ ՇԷՐԻՖԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ, Րամազան 15, մեծ չքով կատարուեցաւ Խըրքայի Շէրիֆի հանդէսը: ՎՍՀ. ԿԱՅՍՐԸ, ժամը 6ին քառաձի փառաւոր կառքի մը մէջ նստած և իր դէմն ունենալով Կայսերազուն իշխան Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտին և Սպարապետ Րիզա փաչան, Օրթաքէօյ Փալաս Իսկէլէսի քարափն իջաւ, ուր դիմաւորեցաւ Կայս. Փեսայ Ահմէտ Ճէլալէտտին փաչայի, Պէյլէրպէյի ոստիկանապետի փոխանորդ Լաւրֆ փաչայի, «Իրթանիշոլ» չոգենաւուն հրամանատար Ա. Ֆէրիգ Շիւքրի փաչայի, «Սէօյիւտլիւ» չոգենաւուն հրամանատար Էշրէֆ փաչայի, ևն. կողմէ, և «Սէօյիւտլիւ» չոգենաւը նստաւ: Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր արժանութեան վրայ, չոգենաւ նստան նաեւ Կայսերազուն իշխան Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆ. և միւս Կայսերազուն իշխանները, Կայս. փեսայ Ահմէտ Ճելալէտտին փաչա, Կայս. Պալատան Ա. Սենեկապետ Հաճի Ալի փաչա, Սպարապետ Րիզա փաչա, Ծովային Նախարար Ճէլալ փաչա, Ծովային սպայակոյտի Նախագահ Մէհմէտ Րիֆաթ փաչա, «Իրթանիշոլ» չոգենաւին հրամանատար Շիւքրի փաչա, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաչա, Կայս. Պալատան Ա. քարտուղար Թահսին փաչա, սենեկապետ Րաղըպ փաչա, և էմին ու Ֆայիգ

պէյերը, Կայսերական Ա. Թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, Կայս. Պալատան Բ. սենեկապետ Նուրի փաշա, ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ Ա. հրացանակիր Թահիր փաշա, Կայս. Ասպանուտր Թիկնապահ Ֆերիգ Մէհմէտ փաշա և Ֆէհիմ փաշա, Կայս. Թիկնապահ Ֆերիգ Ֆայիգ և Քէնան փաշաները։ Կայս. Անձ. Սպայակոյտի պաշտօնեայ Ա. Ֆերիգ Ապտուլլահ փաշա և ուրիշ պալատական բարձր պաշտօնատարներ։ Երբ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը շոգենաւ նստաւ, անմիջապէս պարզուեցաւ ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ յատուկ դրօշը, և շոգենաւը ժամը 6ը 20 անցած ճամբայ ելաւ, առաջնորդութեամբ «Րէհպէր» շոգեմակոյկին, որուն մէջ կ'գտնուէր Նաւահանգստի վերատեսուչ Սամի փաշա։ Շոգենաւին կ'հետեւէին «Նահիտ», «Մէսիրէթ», «Ճէյլան», «Զիհէթ», «Գամէր» «Թէվֆիգիյէ», «Հիտայէթ» և «Շիրէֆ» շոգեմակոյկները։ Այս կերպով կազմուած նաւային խումբը մեծ շքով գնաց Թօփխանէի Կայս. Պալատը, մինչ «Իսթանպօլ», «Ուէթարիտ» և «Էրթօղրուլ» Կայս. շոգենաւերը դրօշազարդուած էին, և ծովային զինուորներ կարգաւ շարուած «Փատիշահըմ չոք եաշա» կ'գոչէին։ Օտար պաշտպանները, ինչպէս նաեւ առեւտրական շոգենաւերն ալ դրօշներ մատուցին։ Շիրքէթի և Մահսուսէի շոգենաւերը զարդարուած էին։ «Սէօյիւտլիւ» շոգենաւն երբ ժամը 7ին 20 վայրկեան մնացած Թօփխանէի Պալատին Եալըսըը գտնուող կղզմը հասաւ, Քաղաքապետ Րըզվան փաշա, Ոստիկանական նախարար Շէֆիգ փաշա և Կեդր. հրամանատար Սատտէտտին փաշա և զինուորներ դիմաւորեցին Ն. Կ. Վեհափառութիւնը, Որուն ցամաք ելլելէն մինչպէս եաքը Պողատա Քէօշկ ոտարակին վրայ պարզուեցաւ Կայս. Դրօշը։ ՎՍՀ. ԿԱՅՍԸ կառքին մէջ իր դէմն ունէր Կայսերազուն Իլխան Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտին և Սպարապետ Րիզա փաշան։ Բազմաթիւ հետեւորդներէ բաղկացած թափօրը կ'հետեւէր կառքին։ Երրորդ դրան առջեւ կ'գտնուէին Կայսերական Գանձարանին գործակատար Էսհէմ պէյ և ուրիշ պաշտօնատարներ։ ՎՍՀ. ԿԱՅՍԸ կառքէն այդ դուռն իջաւ և հեծեալ Պողատա Քէօշկը գնաց, ուր քիչ մը հանգիստ առնելէ ետքը, Խըրգայի Շէրիֆին գտնուած սրահը անցաւ, և իր ձեռքովը բանալով Խըրգայի Շէրիֆը մեծ յարգանքով համբուրեց։ Յետոյ Կայս. բարձր արտօնութեամբ Խըրգայի Շէրիֆը համբուրեցին Բարձր. Մեծ—Եպարքոսը, Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆ.ն, նախարարները, և ուրիշ բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ և երեւելիներ, որոնք վրան նուիրական խօսքեր գրուած մէյ մէկ մտաւորքեայ թաշկինակ նուէր առացան։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն հոն ունկնդրեց կրօնաւորներու կողմէ եղած աղօթքներուն և ընթերցումներուն։

Խըրգայի Շէրիֆին տրուած այս այցելութիւնը ժամ 10ին աւարտելով, ՎՍՀ. ԿԱՅՍԸ բարեհաճեցաւ Պողատա Քէօշկէն հեծեալ երթալ մինչեւ երրորդ դուռը, ուրկէ նորէն կառք մը նստաւ՝ իր դէմն ունենալով Կայսերազուն Իլխան Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտին և Սպարապետ Րիզա փաշան, և հասաւ Եալըսըը դուռը, ուրկէ դարձեալ Կայսերական Սէօյիւտլիւ շոգենաւը նստելով, ժամը 11ին մօտ ժամանեց Օրթաքէօյ, Փաշա Լիմանի քարափը։ Շոգենաւուն մէջ կ'գտնուէին Կայսերազուն Իլխաններ, Բարձր. Մեծ—Եպարքոսը, Կայսերական փեսաները՝ Խալիդ, Արիֆ Հիքմէթ և Ղալիպ փաշաները, քաղաքապետ Րըզվան փաշա, և վերը յիշուած անձնաւորութիւնները։ ՎՍՀ. ԿԱՅՍՐՆ երբ վերադառնալ քարափն հասաւ, դիմաւորուեցաւ Պէյլէրպէյի հրամատարի փոխանորդ Վասըֆ փաշայի և ուրիշ բարձր պաշտօնատարներու կողմէ և նորէն կառք մը բազմելով Կայսերական Պալատ վերադարձաւ։

*** ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ անցքին վրայ շարուած էին բազմաթիւ զինուորներ, որք թէ՛ երթի և թէ դարձի առեն «Փատիշահըմ չոք եաշա» կ'գոչէին։ Նոյնպէս, ինչպէս ուրիշ տարիներ, այս տարի ալ, Իսլամ և ոչ Իսլամ վարժարաններու աշակերտներ զանազան տեղեր կարգաւ շարուած Ն. Կայսերական Վեհափառութեան ձօնելու երգեր կ'երգէին և մաղթանքներ կ'ընէին։ Այս առթիւ մայրաքաղաքիս բոլոր կողմերը զանազան հանրային թէ մասնաւոր շէնքեր դրօշազարդուած էին։

*** Բարձր. Դաօրն էֆ., և պալատական Տիկնայք երէկ այցելեցին Պոլսոյ կողմն Էսկի Ալի Փաշայի մզկիթին մէջ գտնուող Խըրգայի Շէրիֆին, զոր Բարձր. Դաօրն էֆ. իր ձեռքով բացաւ։

*** ՎՍՀ. ԿԱՅՍԸ բարեհաճեցաւ հրամայել որ նուէրներ բաշխուին Խըրգայի Շէրիֆը թափօրին մասնակցող զինուորներու։ Նոյնպէս Կայսերական հրամանաւ «բէյնիրլի բիտէ»ներ բաշխուեցան զինուորներու, սպաներու—զինուորներու և սպաններու՝ Իֆթարի համար, և աղքատութիւն բաշխուեցաւ բազմաթիւ աղքատներու։

*** Բարձր. Դաօրն էֆ.ն Էսկի Ալի Փաշա մզկիթը գացած և անկէ դարձած ժամանակ անցքին վրայ գտնուող աղքատներուն ողորմութիւն բաշխեցաւ։

—Ընտէրոսնի Հիւմայոնի վարժարանին աշակերտաց կողմէ պատրաստուած գեղակերտ նկարներ երեկ մատուցուեցան յառաջ Կայսերական Գահոյից։ —Ընտէրոսնի Հիւմայոնի կողմէ յատկապէս պատրաստուած կերակուրներ մատուցուեցան Կայսերական Պալատ, ՎՍՀ. ԿԱՅՍԸ մատուցուելու համար։

*** Կայսերական Բարձր. նեծարանաց արժանացան Կայսերական Գանձու մատակարար Էսհէմ պէյ, Միշտ... շոգենաւուն հրամատար Կայս. Թիկնապահ Շիւքրի փաշա, Թօփխանէի Կայսերական Պալատան պահապան Րիզա փաշա, Կայսերական Գանձուն Ա. քարտուղար Ահմէտ Նէճաթի պէյ, և բազմաթիւ ծառայք։

ՎԻԿՏՈՐ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ ՎՍՀ. ԿԱՅՍԸ շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ն. Վեհափառութեան որ փոխադարձաբար շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Պարսկական և Շուէտ Նորվէկեան դեսպանները Շր. օր տեսակցեցան Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Նախարար Բարձր. Թէվֆիգ փաշայի հետ։ —Հոլանտայի նախկին վարչապետ Մ. Քուիբեր տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիգ փաշայի հետ, անոր ապարանքին մէջ։ —Հապէշ պատուիրակ Զօր. Մալչալ և Աթօ Հաիլէ Միքիէլ փաշա Շր. օր Բ. Դուռ գացին, ընկերակցութեամբ հիւրամեծար Կայսերական Թիկնապահ Ֆայիգ պէյի և տեսակցեցան Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին հետ։

ՀԻՄՆԱՐԿԷՔ.— Երզնկայի զօրանոցը բաւական չըլլալով զօրաց համար, որոշուեցաւ կառավարական պաշտօնատան մերձակայ գետնին վրայ առ այժմ երկու պահականոց կառուցանել 200—300 հոգի պարունակելու չափ։ Այս շէնքերուն ծախքը պիտի հոգացուի տեղական հանգանակութեամբ, և հիմնարկէքն անցեալ օր կատարուեր է։

ՄԵԿՆՈՒՄ.— Պարսկական Մաքսային վերատեսուչ Մ. Նասրս և օգնականը Մէհմէտ Խան Ուզբաթ որ մեկնեցան մայրաքաղաքէս, Արեւելեան Երկաթուղւոյ կառախումբով։ Կայարան ալլերթի գացին պարսկական դեսպանատան խորհրդական Միրզա Մուսթաֆա Խան և ուրիշ պաշտօնեաներ։ Մ. Նասրս, որ Թուրքիոյ և Պարսկաստանի միջեւ կնքուելիք մաքսային պայմանագրին համար իր կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած է, մօտերս նորէն Պոլիս պիտի գայ։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ.—Հոկտ. 22—29 Պոլսոյ և իր արուարձաններուն մէջ մեռան 2 3 հոգի, որոնցմէ 118 իսլամ (51 այր, 67 կին), 73 քրիստոնեայ (49 այր, 24 կին), 10 հրեայ, (5 այր, 5 կին.) համագումար 105 այր 96 կին։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.— Լեմնոսէ կ'գրեն Քրսթօ թէ Քալըսատա անուն յոյն կին մը կ'ապրի որ 110 տարեկան է և քաջառողջ կազմուածք ունի։ Տեսողութիւնն այնքան սուր է որ կրնայ գուլպայ հիւսել... Թոռան թոռներուն համար։ Ամբողջ ակռաները կ'կենան դեռ, և առանց դժուարութեան կրնայ ուտել ամենակարծր պտուղներ. ձայնը զօրաւոր է, մազերը դեռ չեն ճերմկած, և հասակը չէ կքած. քալած ատեն ցուպի օգնութեան պէտք չզգար. յիշողութիւնը շատ զօրաւոր է և անցեալ դէպքերը կրնայ պատմել։ Անոնց, որ իրեն կ'հարցնեն թէ ի՛նչպէս կրցած է այս տարիքին հասնիլ, խորհուրդ կուտայ մաքրութեան հոգածու ըլլալ և զեղծումներէ զգուշանալ։

ԲՈՒՐՍԱ. —Էնկիւրիէ կ'գրուի Հոկտ. 25 թուով թէ արմաւաց գինը մէկ քանի փարա ինկաւ. ասոր պատճառն է մեծաքանակ արմաւի ժամանումը, և ամէն օր Հայտար փաշա կ'մեկնին 25 – 30 վակոն՝ արմաւիք բեռցած։ Այս տարի բերքերը անցեալ տարուան համեմատութեամբ 30% աւելի եղան։ Առեւծախը կ'կատարուի օտարով, որուն գլխաւորութիւն կ'ընեն քաղաքացիական պաշտօնեայք, ... կ'զանցեն չտարուին։

ՍԻՎՐԱՇԱՐԺ.—Տէոէ Աղաճէն կ'գրուի Հոկտ. 27 թուով «Երէկ գիշեր ի բոլորը ուժեղ երկրաշարժ երեք ցնցում զգացուեցաւ, բայց բարեբախտաբար ո և է վնաս չկայ։ Երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են նաեւ Սէլանիկ, Իօքէչէի, Այասօղլի, Պալըքէսէրի, Քավալայի, Էօտէմիշ և Պեկպազար մէջ։

*** Երկրաշարժէն ամենայն վնասուած են ի մէջ այլոց Այասօղլի վանքերը։ Ամէնէն աւելի վնասուածը է ... վանքը, որուն ... կրօնաւորներն ... ... Այասօղլի ամէնէն հին վանքերէն մէկն է. 1030ին հիմնուած է ... անուն սուրբ կրօնաւորի մը կողմէ։ Այս կրօնաւորին ... ... Վանքը ... մատենադարան մը ունի, նաեւ բազմաթիւ արժէքաւոր առարկաներ։ ... մէջ պահուած է Ս. Կոյսին հրաշագործ մէկ պատկերը, կ'զաւեր ձօն արծաթէ նշխարներ ձեռով։

ՍԱՄՍՈՆ ... ... կարգեց Տ. Մակարիոս ... ... պաշտօն ... ըլլալուն համար։ ... Պատրիարքարանը ... Սինոդն այս անգամ ... ... Թաղ. Խորհուրդէն ... վկայագիր մը ... Սինոդը պաշտօնանկ ըրաւ նոյն Թաղ. Խորհրդոյ անդամները, և ... ։

ՍԱՐՐԻՍՑ հեռագրական և թղթատարական քննիչը օգնական Թալաթ էֆ.ի ... հեռագրական և թղթատարական վարչութեան կողմէ գրուեցաւ Սարըօյ կուսակալութեան որ քննութիւն կատարուի այս մասին։

ՑՈՐԵՆ. — Այսօր հասան 34 վակոն Անատոլուէ. Բուսալիէ —։ —Գիներն են. —Անատոլու ալիւր ցորեն էքսթրա 41—41½ փր. օխան։ A 40—40½, B 39—39½, ... 34—36. Կարծր Անատոլու 40—41. Էքստրա 44. Կակուղ Բուսալիէ —, Կարծր Բուսալիէ —, Կակուղ Բուսալիէ 41½—42։

ՃԱՊՈՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.—Բանակցութիւնները ... Ճապոն ... Ա. կարգի դեսպան մը ղրկելու Պետերսբուրկ։ Մ. Վիդդէ ընդունած էր։ Բայց Պետերսբուրկի մէջ չընդունուեցաւ, և Սոփիայի գործակատար Մ. Պախմէդեէվ Բ. կարգի դեսպան կարգուեցաւ Թոքիոյի, ... առաջնոյն։ Ասոր վրայ, Ճապոն ... այժմ կ'չառանայ.... ... գործակատար մը ղրկելով Պետերսբուրկ, եւ կ'խնդրէ որ նոյն խմբակ ... մէկը ղրկուի։ Մ. Պախմէդեէվ, որ կ'յուսար դեսպան ըլլալ, առ այժմ անգործ կ'մնայ։

ՔՐՈՆԻԿ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» այսօր կ'ունի իր 9րդ տարին, և կ'ըլլայ Նոյ. 1 1905, կ'մտնէ իր Տասներորդ Տարեշրջանին մէջ։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»ի առաջին թիւն հրատարակուած է 1896 Նոյ. 4, ԲՇ. օր։ 1905 Նոյ.ի 3րդ օրը Մը թիւն իր 2,784րդ թիւը կ'հրատարակէ։

Ուստի, ինչ տարուան միջոցին, տարեկան 309 ի 310 թիւ ... է իր բաժանորդներուն,—այն թիւերէն զատ զոր ... ։

ԵԹՈՎՊԻՈՅ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎՈՒԻՆ ՎԵՂԱՐԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԳԱՒԱԶԱՆԻ ՏՈՒՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ երեկոյ կատարեց վեղարի օրհնութիւնն Եթովպիոյ հոգեւոր հովիւ Տ. Մկրտիչ քհ. Ջուղաեանի. խորապէսկէի պաշտօնը կ'կատարէր Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ.Վ.։ Մայր Մատրանի ընթերցումներէն վերջ, Ն. Սրբազնութիւնը՝ Տ. Մկրտիչ քհ.ի գտակն հանեց «Զանցէ Աստուած զհին մարդն գործովք իւրովք» ըսելով, և դրաւ վեղարը «Աստուած զգեցուցանէ քեզ զնոր մարդն որ ըստ Աստուծոյ հաստատեալ է արդարութեամբ, սրբութեամբ եւ ճշմարտութեամբ» խօսքերն արտասանելով։ Տ. Մկրտիչ քհ. ծնրադրած էր Ն. Սրբազնութեան առջև, և յուզուած էր խորապէս։ Նորընծային կնքահայր եղած է Վսեմ. Աբրահամ փաշա Եարճանեան. Յետոյ տրտողութեանց, Ջուղաեան արեղայ Պատրիարքարան երթալով համբուրեց Ս. Պատրիարք Հօր Աջը։ Ն. Սրբազնութիւն իր օրհնութիւնները տուաւ և յորդորական մը խօսեցաւ։

Երէկ առաւօտ, ի ներկայութեան երկսեռ հոծ բազմութեան մը, Ս. Պատրիարք Հայրը տուաւ Տ. Մկրտիչ արեղայի վարդապետութեան չորս աստիճանները և գաւազան կրելու արտօնութիւն։ Ն. Սրբազնութիւնն զգեստաւորուելով բեմին առջեւ գնաց. իր շուրջը կ'գտնուէին Տ. Տ. Եղիշէ, Արիստակէս, Եղիա վարդապետներն ու քահանաներ, և հարցուց նորընծային թէ կ'նզովէ՞ Հայ Եկեղեցւոյ ուղղափառ վարդապետութեանց անհաւատարիմ Արիոս. Նորընծան պատասխանեց «այո՛»։ Ն. Սրբազնութիւնն ապա կարգաւ հարցուց թէ կ'հաւատա՞յ աւանդականութեանց, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի և Ս. Հայրապետաց, և Նիկիոյ, Եփեսոսի և Կ. Պոլսոյ Ս. Ժողովներուն օրէնսդրած կանոններուն և վարդապետութեանց. նորընծան պատասխանեց «ընդունիմ և հաւատամ»։ Իւրաքանչիւր հարցումէ վերջ դպիրները կ'երգէին «Ցուցանել յիշատակն արդարոյ օրհնութեամբ եղիցի»։ Նորընծան յետոյ կարդաց իր դաւանութիւնը ըստ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ վարդապետութեանց։ Այս միջոցին Ս. Պատրիարքը տուաւ Ա. աստիճանը։ Ապա թափօր կազմուելով եկեղեցւոյ հարաւային և հիւսիսային կողմերն ուղղուեցաւ ուր կանոնական աղօթքներն և ընթերցուածները կարդացուելով, Ն. Սրբազնութիւնը տուաւ Բ. և Գ. աստիճանները։ Իսկ Դ. աստիճանը՝ վարդապետական գաւազանը, տուաւ բեմին վրայ, հանդիսաւոր կերպով։ Ճաշու գրքէն վերջ, Ս. Պատրիարք Հայրը բեմ ելնելով գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ օրուան հանդէսին վրայ, ու բացատրեց Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան բաժանումները։ Եկեղեցւոյ հոգեւոր պաշտօնէութիւնն երեք ճիւղի կը բաժնուի, ըսաւ Ն. Սրբազնութիւնը, Խորհրդակատարութիւն որ է լրացնել ժողովրդեան հոգեւոր պէտքերը, զԱստուած պաշտել և փառաբանել և ասոր յարակից ծառայութիւն։ Բ. Հոգեւոր իշխանութիւն կամ վարչութիւն, այն է հովուել, վարել և առաջնորդել։ Գ. Քարոզութիւն, այն է ուսուցանել, պարզաբանել և մխիթարել ի հոգեւորս, եւն. եւն.։ Այս հոգեւոր պաշտօնն առանձնաշնորհէն մին կ'ծառայէ խորհրդակատարութեամբ, միւսը հովուութեամբ և Գ.ը քարոզութեամբ։ Ա.ին լրումը քահանային ձեռքն է, որ օծուելէն վերջ առած է քահանայական իշխանութիւն և կրնայ կատարել ժողովրդեան բոլոր հոգեւոր պիտոյքներն և ժողովուրդն ալ կապուած է անոր հետ, և մկրտութենէն մինչեւ չիրիմ անոր պէտք ունի։ Քահանան ունի օգնականներ, այն է սարկաւագները, որք կ'սպասաւորեն սեղանին վրայ և տանանց կարգացածները քարոզ կ'կոչէ Եկեղեցին, ոչ թէ մեր ըմբռնած իմաստով, այլ կ'նշանակէ յուշարար, մեկնաբան։ Հոգեւոր իշխանութիւնը՝ կամ եկեղեցական վարչութիւնը՝ եպիսկոպոսին ձեռքն է։ Եպիսկոպոսները գաւառի առաջնորդ կ'ըլլան, արքեպիսկոպոսները՝ նահանգի և յետոյ կուգան Պատրիարքները. այս հոգեւոր իշխանութիւնք կ'ամփոփուին, կը միանան եկեղեցական գլուխի մը տակ որ Կաթողիկոսն է։ Վարդապետութիւնը ուսուցչութեան մասն է եկեղեցւոյ մէջ. տարբեր է ուսուցանելն և տարբեր խրատելը. քահանան կրնայ խրատել, բայց ուսուցանողը վարդապետն է, որ հմուտ է եկեղեցական դաւանութիւններուն, աւանդութեանց, եկեղեցական կանոններուն, Եկեղեցւոյ ներքին խնդիրները կ'ճանչնայ, ընդդիմախօսները կ'համոզէ։ Ուրիշ Եկեղեցիներու մէջ վարդապետներն յատուկ դպրոցներու մէջ կ'ուսանին. մեր մէջ մեծամասնութիւնը տարրական վարժարանի մը երես ալ չէ տեսած շատ անգամ, և վարդապետ եղած են սոսկ օրհնութեամբ։ Քահանան և եպիսկոպոսը կ'օծուին, բայց ոչ վարդապետը, և վարդապետական գաւազանի տուչութիւն կ'կոչենք և ոչ օրհնութիւն, քանի որ վարդապետին ուսման կարողութեան չափը գիտնալով կուտանք գաւազանը։ Վարդապետութիւնն երկուքի կ'բաժնուի Մասնաւոր վրդ. և Ծայրագոյն վրդ.։ Առաջինին պաշտօնն է ժողովրդեան քարոզել, իսկ երկրորդինը՝ վարդապետաց սովրեցնել, վարդապետները պատրաստել։ Յովհաննէս Որոտնեցին միայն իր մահուան մօտ Ծայրագոյն վարդապետութիւն տուաւ Տաթեւացիին, որպէս զի իրեն յաջորդէ։ Ս. Պատրիարք Հայրը մանրամասն ծանօթութիւնները տուաւ Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան բաժանումներուն վրայ, և խօսքը մասնաւորելով նորընծայ Տ. Մկրտիչ վրդ.ի վրայ, կենսագրական գիծերով ներկայացուց անոր կեանքը, առանձնած պաշտօններուն վրայ տեղեկութիւններ տուաւ և բարեմաղթութեամբ վերջացուց քարոզը։ Յետոյ Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան հանգիստաւոր պաշտօն կատարուեցաւ հոգելոյս Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքին շիրմին վրայ։

Ս. Պատրիարք Հայրը ճաշկերոյթ մը նուիրեց նորընծայ Տ. Մկրտիչ վրդ.ի։

*** Ն. Սրբազնութիւնն իր եպիսկոպոսական ձեռնադրութենէն վերջ, Կարնոյ Առաջնորդութեան, Դպրեվանքի վերատեսչութեան եւ Պատրիարքութեան մէջ կատարած է հետեւեալ ձեռնադրութիւնները.— 25 Սաղմոսերգու, 2 Ընթերցող, 222 Դպիր, 48 Սարկաւագ, 41 Քահանայ, 15 Աբեղայ, 21 վարդապետ (նորընծայով մէկտեղ), 13 Ծայրագոյն վարդապետ։

Զմիւռնիոյ Առաջնորդ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան որ Մաղնիսա ուղեւորած էր, յայտ սիրալիր ընդունելութիւն մը գտեր է։ Դպրոցական աղաք բարի գալստեան երգերով ընդուներ են զինք և Ն. Սրբազնութիւնը եկեղեցի առաջնորդուելով պահ մը աղօթեր է և ապա օրհներ է ժողովուրդը։ Եւ յետոյ Խորհրդարանին մէջ ընդուներ է բարի գալստեան այցելութիւններ։ Դպրոցական աղաք ուղերձներ արտասաներ են։ Գիշերը, Խորհրդարանին մէջ, ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան սեղան մը տրուեր է։ Հետեւեալ օրը, ընկերակցութեամբ Տ. Եղիշէ վրդ.ի, քահանայից և Թաղ. Խորհրդոյ անդամոց Կառավարական պաշտօնատանն երթալով այցելեր է Վսեմ. Կառավարչին որ մեծ պատուով ընդուներ է զինք։ Կէս ժամ վերջ, Կառավարչին կողմէ օգնականը փոխադարձ այցելութեան եկեր է։ Այցելեր են նաեւ Յունաց և այլ հոգեւոր պետերը, որոնց փոխադարձ այցելութեան գացեր են Տ. Եղիշէ վրդ. ընկերակցութեամբ քահանայի մը։ Կիրակի օր քարոզեր է քաղաքիս Ս. Սիոն եկեղեցին մէջ, հոծ բազմութեան մը ներկայութեան և Տ. Եղիշէ վրդ. պատարագեր է։ Ն. Սրբազնութիւնը երկուշաբթի օր այցելեր է Վերի գիւղի եկեղեցին ու վարժարանը, ուր Մանթայի վարժարանները և քններ է անոց ուսումնական վիճակը։

—Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհուրդին ատենապետ Վսեմ. Աբրահամ փաշա Բաղթօց հեռագրաւ ծանուցած է Պատրիարքարան թէ Եգիպտոսի Առաջնորդ Տ. Մկրտիչ Ծ. Վրդ.ի Աղեքսանդրիա դարձած է, և ինք հրաժարական պիտի տայ ատենապետութեան պաշտօնէն։ Ս. Պատրիարք Հայրը հեռագրաւ մերժեց հրաժարականը։

—Միհրան էֆ. Ազարեանի (Նիկոմիդիա) ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուէրներն եղած են Հիւանդանոցին.—Տ. Մկրտիչ քհ. Ազարեան (Պարտիզակ) 100 ղր., Գալֆա Հաճի Յովհաննէս Ազարեան (Նիկոմիդիա) 120, Գալֆա Հաճի Պետրոս Ազարեան (Նիկոմիդիա) 108 ղր.։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԻԿԻՆ ԹԱԳՈՒՀԻ Բ. ՀԱԼԱՃԵԱՆԻ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ շաբաթ օր տեղի ունեցաւ հանգուցեալ Տիկին Թագուհի Բ. Հալաճեանի յուղարկաւորութիւնը։ Կ'նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը իր շուրջն ունենալով Տ. Տ. Բարթողիմէոս և Հմայեակ Սրբազանները, Բաբգէն, Ներսէս, Տիրայր, Ղեւոնդ վարդապետները, քահանաներ և դպիրներ։ Հայ և օտարազգի բազմաթիւ ականաւոր անձնաւորութիւններ եկած էին իրենց ցաւակցութիւններն յայտնելու վշտահար ամուսնոյն՝ Բարսեղ էֆ. Հալաճեանի և որդւոցը՝ Արամ, Պետրոս, Միհրան, Սուրէն, Երուանդ և Հրանտ էֆ.ներու ու պարագայից։ Եկեղեցին համակ լուսազարդուած էր. դագաղը կ'հանգչէր տաճարին մէջտեղ, յատուկ մահարձանի վրայ, շրջապատուած շքեղ ծաղկեպսակներով, զոր ղրկած էին Հալաճեան ընտանիքը, Տէր և Տիկին Տօքդ. Նազգաշեան պէյ, Մարգար էֆ. Պէզազեան, Կարապետ էֆ. Պէզազեան, Տէր և Տիկին Նշան Փափազեան, Տէր և Տիկին Պետրոս Փափազեան, Կարապետ էֆ. Աբրահամեան, Խորասանճեան ընտանիքը, Տէր և Տիկին Միքայէլ Կիւլպէնկեան, Տէր և Տիկին Գրիգոր Խան Շահնազարեան, Մէհմէտ Րէշատ պէյ, Մէհմէտ Սալահէտտին և Նուսրէթ պէյերը։ Յետոյ մեռելական արարողութեանց, նախագահ Սրբազանը բեմ ելաւ և բնաբան առնելով Եղիշէի «Անմահութիւն զարմանք դառնութիւն իմ» խօսքը, անցաւորութիւն մ'ըրաւ կեանքի ու մահուան վրայ. մահը, ըսաւ, խաղաղութիւն և հանգիստ կուտայ մարդուս, քանի որ կ'վերջացնէ ընտանեկան ցաւերն ու վիշտերը. բայց ինչո՞ւ կ'սոսկանք իրմէ, երբ խաղաղութիւն է մահը. որովհետեւ տեսնա կ'առարկեն թէ յետ մահու դէպ ի յաւիտենական խաղաղութիւն եւ հանգիստ պիտի դիմենք։ Այս վստահութիւնն այն առեն միայն կ'ունենանք երբ մեր պարտքը կատարած ենք լիովին։ Մեծ բարերարները, բարեգործները չեն միայն որ իրենց մատուցած ծառայութիւններով օգտակար եղած են և իրենց մահը կորուստ կ'պատճառէ։ Անոնք որ իրենց կոչումին հաւատարմաբար կ'ծառայեն, հաւասարապէս օգտակար հանգիստացած կ'ըլլան և իրաւունք ունին Պօղոսի հետ կրկնելու. «Ցանկամ ելանել մարմնոյս առաւել լինել ընդ Քրիստոսի»։ Այսպէս, ընտանեկան կեանքի մէջ, կնոջ կոչումն է իր սիրոյ զգացումները նուիրել իր ամուսնոյն և զաւակացը բարւոյն, և արժանաւորապէս իր պարտքը կատարել առ այդ։ Տիկին Հալաճեան հաւատարիմ գտնուեցաւ իր կոչումին, սիրալիր մայր մ'եղաւ իր զաւակներուն և ամուսնոյն վրայ գուրգուրաց, իր կրօնական կեանքը լաւ սերտեց, ու եղաւ եկեղեցասէր, աղօթող ու բարեսէր։ Ս. Պատրիարք Հայրն ապա հանգիստ մաղթեց հոգւոյն և երկնային մխիթարութիւն՝ իր վշտահար ամուսնոյն և զաւակացը։ Յետոյ թափօր կազմուելով, եկեղեցւոյ բակը բերուեցաւ դագաղը։ Ծաղկերը բռնած էին Վսեմ. Զարեհ էֆ. Տիլպեր, Վսեմ. Դրիգոր էֆ. Խորեան, Սերվիչէն էֆ., Մ. Թէռզեան, Մ. Կէբիյօ և Մ. Կարօզզի. իսկ կերպինները կը կրէին Մ. Օպրօյէն, Յարութիւն էֆ. Գասպարեան, Մկրտիչ էֆ. Աճէմեան, Կարապետ էֆ. Պօղպօղեան, Ներսէս պէյ Ալլահվէրտի և Մկրտիչ էֆ. Ասատեան։ Ս. Պատրիարքն արտասանեց վերջին «հոգւոց»ը, և ներկայք իրենց վշտակցութիւնն յայտնեցին սգաւորեալ ամուսնոյն, զաւակացն և ընտանեկան պարագաներուն։ Դագաղը քառաձի շքեղ մեռելակառքով մը փոխադրուեցաւ Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատունը. յուղարկաւորք բազմաթիւ կառքերով հետեւեցան մեռելակառքին։ Ներկաներուն մէջ կ'նշմարուէին Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Վսեմ. Ռոպէր էֆ. Սաղըզեան, Զէչէնեան փաշա, Տիգրան էֆ. Եսայեան, Սեդրակ պէյ Մաքսուտ, Նազար էֆ. Երամեան, Գրիգոր Խան Շահնազարեան, Մկրտիչ էֆ. Էօտեան, Գէորգ էֆ. Թորգոմեան, Միքայէլ էֆ. Կիւլպէնկեան, Եանքօ պէյ Նասանեանց, Իսագ փաշա, Տրդատ պէյ Տատեան, Տօքդ. Նազգաշեան պէյ, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Պօղոս էֆ. Քէրէստէճեան, Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեան, Մարգար էֆ. Ունճեան, Տօքդ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, Տքդ. Աղեքսանդր պէյ Արապեան, Եղիա էֆ. Շահպազ, Յակոբ էֆ. Էսաեան, Բարսեղ էֆ. Սթեփանոյեան, Արտաշէս էֆ. Հիւրմիւզ, Գրիգոր էֆ. Եվրէնեան, Երուանդ էֆ. Փափազեան, Ռէֆիք էֆ. Պէրպէրեան, Հրանտ էֆ. Ասատուր, Կարապետ էֆ. Թոհթապուճեան, Գրիգոր էֆ. Զօհրապ, Կարապետ էֆ. Խորասանճեան, Վահրամ պէյ Մանուկեան, Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Միհրան էֆ. Կեսարեան, Խաչիկ էֆ. Շահպազ, Արտաշէս էֆէնտի Ֆնտըգլեան, Պապիկ էֆ. Պալայեան, Ժիրայր էֆ. Մարկոսեան, Աստուածատուր էֆ. Հարէնց, Գրիգոր էֆ. Սէլվիճեան, Տիրան էֆ. Երկանեան, Յարութիւն էֆ. Ինճէճեան, Միհրան էֆ. Մուրատեան, Կարապետ էֆ. Զէչէեան, Յ. Լ էֆ. Ցակոբեան, Կարապետ էֆ. Փափազեան, Դանիէլ էֆ. Ինճէճեան, Երուանդ էֆ. Գարաեան, Լեւոն էֆ. Տէմիրճիպաշեան, Սարգիս էֆ. Սիմոնոֆ, Յակոբ էֆ. Պալեան, Աւետիսնոֆ եղբարք, Յարութիւն էֆ. Զրաճեան, Նշան էֆ. Փափազեան, Լեւոն և Երուանդ էֆ.ք Փափազեան, Յովհաննէս էֆ. Գարաճեան, Յովհաննէս էֆ. Գարակէօզեան, Թովմաս էֆ. Թէրզեան, Դոնդ աը Տերէս, Մ. Սթաւրօ, Մ. Բօլ Հարուն, Մ. Լէյնպէրկ, Մ. Արալան, Տօքդ. Մուրա և բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններ։

*** Այս յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրած են Հիւանդանոցին՝ Գրիգոր էֆ. Զօհրապ 540 ղր., Թոհթապուճեան եղբարք 216, Տէր եւ Տիկին Միհրան էֆ. Կեսարեան 120 ղր.։

Հալաճեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կ'յայտնէ ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ ողբացեալ

ՏԻԿԻՆ ԹԱԳՈՒՀԻ Բ. ՀԱԼԱՃԵԱՆԻ

յուղարկաւորութեան, և ցաւակցութիւն յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ, Նոյ. 12.— (Պաշտօնական).— Դահլիճը վերակազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.— Մ. Էդիէն կարգուեցաւ պատերազմական նախարար, Մ. Տիւպիէֆ՝ ներքին գործոց և Մ. Դիւպյօ՝ առեւտրական նախարար։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 12.— Ներկայ տարւոյ Յնվ. 1—Հոկտ. 1 Պետութեան հասոյթներն եղած են 34,227,615 փր., մինչ անցեալ տարի նոյն միջոցին հասոյթ եղած միայն 23,448,535 փր., որով 10,779,080 փր. աւելի հասոյթ եղած է այս տարի, միայն 9 ամսուան մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ, 12.— Քոլերայի մէկ քանի դէպքեր պատահեցան Լօցի մէջ։

ՓԱՐԻԶ, 11.—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը մտադիր է երկու նաւատորմիղ ղրկել, որ Ատլանտեան եւրոպական եզերքները պիտի այցելեն Յունուարէն Փետրուար։— Պերլինէն լուր կը տրուի թէ Գերման Պետական գործարանները ապամէնքէթի մեծաքանակ յանձնառութիւն կ'ընդունին կառավարութենէն։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 12.— Նախկին նախարար Մ. Ավաքումովիչ և Կէնոիչ հանգստեան կոչուեցան։

ԹՕՔԻՕ, 12.—Միքատօն հրամայեց որ Մարէշալ Օեամա եւ իր սպայակոյտն ըստ կարելւոյն շուտով դառնան Ճափոն։ Մարէշալն եւ իր սպայակոյտը մտադիր էին մինչեւ յաջորդ ամիս մնալ Մանջուրիա։

ՊԵՐԼԻՆ, 12.—Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Ալֆոնսօ թագաւոր պիտի ամուսնանայ Մեքլէմպուրկի Մառի—Անթուանէթ դքսուհիին հետ։— Իշխան Պիւլով նորէն Իտալիա պիտի մեկնի այս ամիս, կնոջը մօտ. այս առթիւ տեսակցի Մ. Թիթթոնիի հետ։ Թէեւ այս լուրն առաջ հերքուեցաւ, բայց հիմա կը հաստատուի պաշտօնապէս։

ՎԻԷՆՆԱ, 12.— Մաճառ Մ. Մ. Ֆէյէրվարի, Քրիստոֆի և Լանիի նախարարք երէկ այստեղ հասան։ Ունկնդրութեան

ՍԵՂԱՆԱԽՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	97 23
Ամէնէն բարձր գին	»	97 24½
Ամէնէն վար գին	»	97 21
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	133 12½
Ամէնէն բարձր գին	»	132 37½
Ամէնէն վար գին	»	132 —
Թրամուէյ	»	68 —

ԲԱՑՈՒՄ, 29 Հոկտ.

Օսմ. Միացեալ	Օ. Ո.	97 23
» » ժամ կին		97 22
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	132 25
» » ժամ կին		132 25
Ռէժիի	»	17 —
Եգիպ. Քրէտի Ֆոնսիէ Ա.	»	310 50
» » » Բ.	»	270 50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	507 —
Անատոլուի երկ. պրաթ.	»	513 50
Սէրի Բ. » »		512 —
Անատոլուի » բաժնեթ.	Ա. Ո.	16 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. »	3 85
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	Ղրշ.	732 ½
» ժուիսանս	»	250 —
» պարտաթուղթ	»	494 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	Ֆր.	246 —
Պալիա Քարաայտըն	»	692 —
Պանք աը Սալօնիք	»	180 —
Քարասու	»	130 —
Թրամուէյ	»	69 50
Քարափ Իզմիրի	»	600 —
Հելլենական 5% 1891	»	265 —
Բաժնեթուղթ Լաւրեոնի	»	53 50
Հելլ. պարգ. թուղթ	»	437 —
» » » Բ.	Օ. Ո.	4 06
Թէմպէքի բաժնեթուղթ A	Ֆր.	27 —
» » B	»	18 —
» պարտաթուղթ	»	495 —
Շիրքէթի Խայրիէ	Օ. Ո.	35 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միաց. 1 օրուան	Օ. Ո.	1.40 1.10
» » 3 »	»	3.62½
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	1.50 —

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	Վաճառում	Գնում
Լոնտոն 3 ամիս	110 35	109 25
» չէք	110 05	109 25
Բարիզ 3 ամիս	22 73¾	22 93¾
» չէք	22 83	22 93
Պերլին մարք	18 55	18 65
Վիեննա քուրօն	21 84	21 94

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Անգլիական ոսկի	Ղրշ.	109 30
20 ֆրանքնոց	»	87 13
20 մարքնոց	»	106 30
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 —
Քրիմիս	»	51 04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 28
Պէշլիք	»	103 30
Մէթալիք	»	102 —
Ռուպլ Թղթադրամ	»	8 64

Անտէ Ա. Անթէփեան, Ղալաթիա.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Նոյ. 11

Օսմ. Միաց. բաց.	Անգլ. Ո.	89 25
» » գոց.	» »	89 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	» »	14 12
Եգիպտական Միացեալ	» »	104 25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	» »	88 63
Հելլենական Ռանդ 1881	» »	41 25
» Մոնօբոլ	» »	53 25
Պուլկար. փոխառութ. 1892	»	101 —
Թրամուէյ	» »	2 68
Ճափոնական 4%	»	91 75
Ռուսական		89 75
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 36¼
Դրամագեղչ	»	4 —

ԲԱՐԻԶ, Նոյ. 11

Օսմ. Միացեալ բաց.		90 40
» » գոց.		90 40
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	134 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	605 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	390 —
Օսմ. Մաքս. նոր փոխառ. 4%	»	488 —
Ֆրանս. Ռանդ 3%	»	99 93
Քաչար Լիոնէ	»	1132 —
Պանք աը Բարի	»	1570 —
Ռուսական		90 03
Թրամուէյ		68 —
Փոխառ. Գաստպա 1895	»	485 —
Սպանիական արտաքին	»	92 37
Իտալական Ռանդ	»	105 32
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 155
Դրամագեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՊԵՐԼԻՆ, Նոյ. 11

Օսմ. Միացեալ		89 75
Զենտոպանի փոխառութիւն 1903		88 40
Անատոլուի Երկ., պարտթ.	Մարք	102 60
» » բաժնթ. 60%	»	117 90
Ռուսական 4%	»	87 60
Ռումելիի երկաթուղիի	»	136 50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	»	20 210
Դրամագեղչ		5½

ՎԻԷՆՆԱ, Նոյ. 11

Ռումելի երկաթուղի	Մարք	146 50
Օսմ. Ռէժի	»	367 —
Փոխան. Բարիզի վրայ	Քուրօն	95 56
» Լոնտոնի վրայ	»	240 10
Դրամագեղչ		4½

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY LIMITED

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՅԱՄԻՆ 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնուել աւելի քան մէ դար առաջ, ամէն հրդեհի ապահովութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենառաջին և հանրածանօթ գրասենեակներէն բաղկացեալ են։ Դրամագլուխն և պահեստի գումարը 4,500,000 ոսկի. ոսկին կ'անցնին։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան այլազգիներուն հատուցանմանութեան մէկ գլխաւոր աղբիւրն է 25,000,000 ոսկի. ուսկից գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։ 50—44

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,500,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծակի, շէնք, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ մեծ դիւրութեամբ ... որ ամէն վնասներ իրենց ... ապահովագրելոց կ'ընծայէ։

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ընդհ. Գործակալ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց.

Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս Խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՓՈԽ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ Ի ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՓՃԵԱՆ ԱՐԻՍԵԱՆ Էմին պէյ խան թիւ 1 և 2 — ՏԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ Թէլլալեան խան.

Զննիչ Րիսքերու (Inspecteur des Risques) ... ՔՕՒԷՐՃԵԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Օսմ. Կայս. Պանքայն Ղալաթիոյ գրասենեակին արժեթղթոց ճիւղին կողմէ առանց ոևէ ծախսի կ'վճարուին հետևեալ բաժնեթղթերու և պարտաթղթերու կտրոններն և չնջուած պարտաթղթերը.—

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ

4% Փոփոխեալ—Միացեալ
4% 1890ի Օսմանիէ փոխառութեան
Բրիօրիդէ 4% 1890ի փոխառութեան
5% 1896ի փոխառութեան
Բրիօրիդէ Թէմպէքիի 4% 1893ի փոխառ.
Օսմ. առանձնաշնորհեալ 4% 1902ի (Մաքսային փոխառութեան)
» 4% 1903 Ձկնորսաց փոխառութեան
» 4% 1901 փոխառութեան
» 3½% 1894 փոխառութեան
» 4% 1905 (Թէհհիզաթը Ասքէրիյէ)
» 4% 1901—1905 փոխառութեան
Րումելիի Երկաթուղեաց

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹՔ ԵՒ ԲԱԺՆԵԹՂԹՔ

Օսմ. Կայս. Պանքայի բաժնեթուղթ
Իզմիր—Գասապա և երկարաձգման երկաթուղեաց պրոթ. և բժնթ.
Սելանիկ—Կ. Պոլիս երկթ. բժն. և պրթ.
Դամասկոս—Համա և երկարաձգման երկ. բաժն. և պրոթղ.
Իզմիր—Այտըն երկթղ. բաժնեթուղթ
Մուտանիա—Պրուսա » »
Պաղտատի երկթղ. 4% պրոթղ. Ա. սեռի
Սելանիկի Նաւահանգստի շինութեան ընկերութեան պարտաթուղթ
Օսմ. Ապահվր. ընդհ. Ընկ. բաժնեթ.
Թէմպէքիի Ընկ. 5% 1902ի պրոթղթ.
Բիրսի քարափի և Նաւահանգստի. 4% պրոթ.
Իզմիրի քարափի Ընկ. բժնթ. և պրոթ.
Օսմ. Միացեալ Ռէժիի բաժնեթուղթ
Սելանիկի Լիմըզըա առևտր. Ընկ. բժնթ.
Կ. Պոլսոյ Ջուրի Ընկ. բժնթ. և պրոթ.

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻԶ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cº

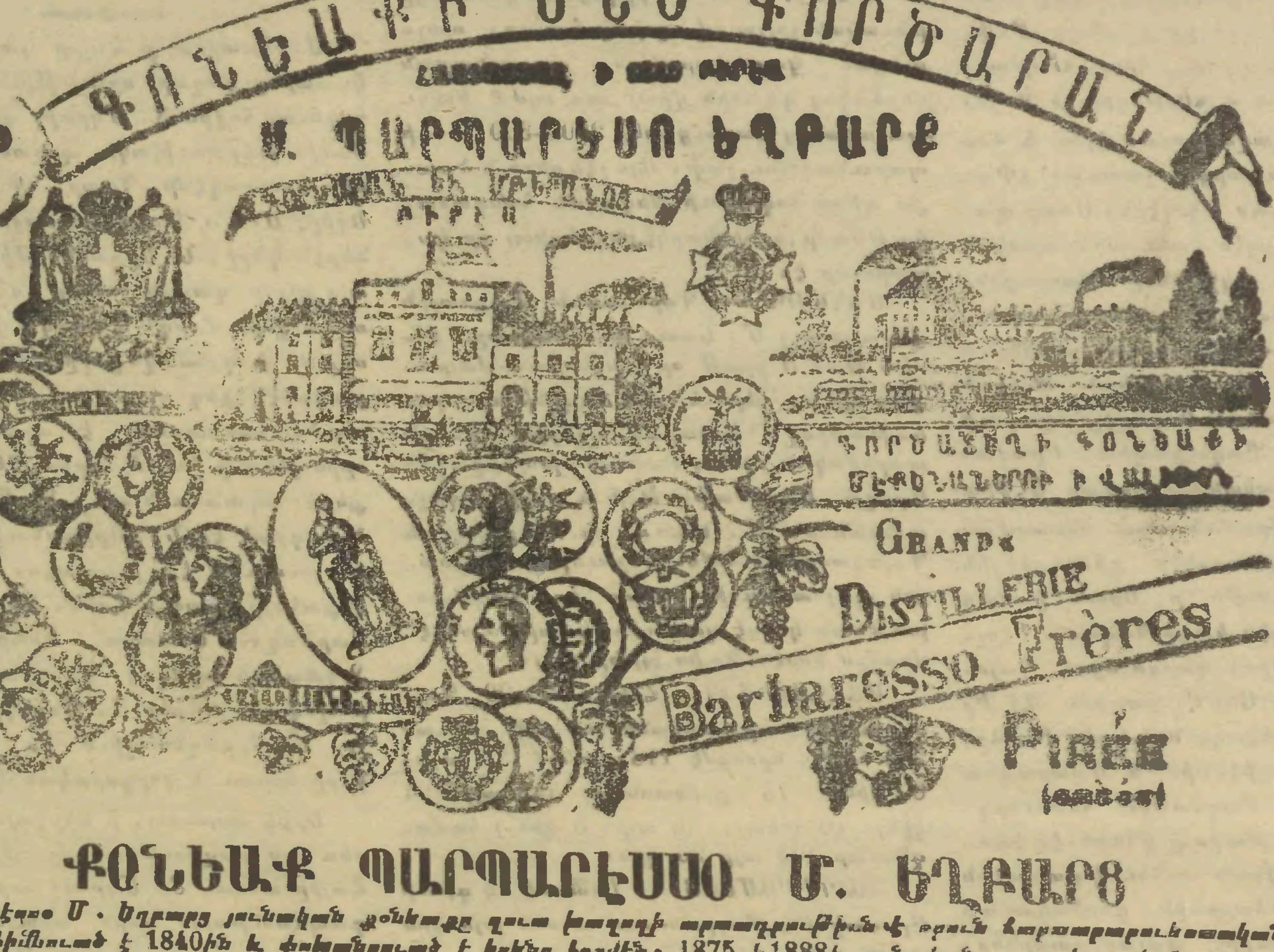
Սինկէրի կարի մեքենաները շատ անգլ. պարզութեան շինուած ըլլալով, իրենց առաւելութեամբ ամենուն գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, գործատներն ու կուլէկաններու լոկ Սինկէրի մեքենայ ունին։ Սինկէրի Ընկերութեան ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայականներ և շքանշաններ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Մասնաճիւղեր բաժանման Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Ֆերիքէօյ, Ղալաթիա, Սթամպոլ գետնաց։

Բերա) Շէյթան Ճամլալ Գրան—Մարշէր փողոց թիւ 343 և 343 կրկին
Ղալաթիա) Սինկէր Խան, Թիւնէլին եանը.
) Թրաֆիքայի կոպարաֆէն փողոց.
Ստամպոլ) Սուլթան Համամ թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիտ Ֆրանքէլի Սթամպոլին փողոց թիւ 13։
Սկիւտար, Ձորքի Պալաւ, թիւ 120.

Կեդրոնէն գնումներու համար վերի նշանին աւելորդութիւն ընելու է Ընկերութեան կեդրոնական վարչութեան կ'դիմել Բերա, Շէյթան Ճամլալ, թիւ 343 և 343 կրկին, Ֆիւզ Օղլու Սուրքէ Պէյի առջև։ 20—11

ՔՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է. որուն հայրենական գործարանն հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։ 1875 և1888ի յունական ցուցահանդէսը, 1889 ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պօրտոյի և 1900ի Բարիզի մեծ ցուցահանդէսները միաձայնութեամբ հաստատած են որ Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց ճաշակաւոր պատրաստած քօնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ քնքշ և ի հատուկութիւն վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով, նոյնպէս կ'հաստատեն նաև մեծահամբաւ բժիշկները և քիմիագէտներու վկայութիւնք։ Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին որուն ուրիշ կողմէ թեւ վկայագրերն անկարող է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և պարտուած ամէն առողջին, մրցանակներուն նախանձ գնահատելու չափ։

Սոյն վաճառատուն ՝ կ'ծախուի նաև, բնագոյն ... գինիներ, ... ապրանքներ, արտադրութիւններ ու ձէթաբուղխներ։

Մենաշնորհեալ պահեստ) Արծաթ Խան Մ. Փրկիչ
) Հայրեթթէի դրամական տան Ն. Վէհ. Ցանկառանի Թաղարալին
Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել, Աւ. Գ. ԱԹԱՆԱՍ Մ. ՔԱԼՕԽՐԻՍԹՕ Կ. Պոլիս. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ 50—18 Կալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

„ԷՇԵԱՐ ԱՅՆԻԷ„ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ

ԹԻՒ 10, 24, 26 ԳԱԹԸՐՃԸՕՂԼՈՒ ԽԱՆ, ՍՈՒԼԹԱՆ—ՀԱՄԱՄ, ՍԹԱՄՊՈՒԼ

Կ'ծանուցուի յարգոյ հասարակութեան թէ Կ. Պոլսոյ մաքսատուններէ առնուած և ասօրէ նշանակեալ Էշեար Այնիէ ապրանքներն խիստ աժան գիներով կ'ծախուին։

Մետաքսեայ կերպասներ և չորշաֆլըգ
Թաւիշ և բլիւշներ
Մետաքսեայ թաշկինակներ
Զանազան կերպասք
Կանանց ժաքէթներ և քօրսէներ
Արանց պատրաստ հագուստ և կերպասներ
Տղայոց պատրաստ հագուստներ
Էլասթիք ոտնամաններ
Էլասթիք վերարկուներ (Մուշամպա)
Տանթէլ, քօռտէլա, ևլն.

Կօշակ
Արանց շապիկներ, թանցներ և օձիքներ
Վզկապներ, թաշկինակներ և գուլպաներ
Գրպանի, սալօնի և պատի ժամացոյցներ
Պզտիկ ջերմոցներ
Ըմպելիք զանազան տեսակ
Կարի մեքենաներու առաջին գործարանին ապրանքն եղող ձեռքի, ոտքի, դերձակի և կօշկակարի մեքենաներ զեղչեալ գիներով

Ինչպէս նաև զանազան տեսակ ապրանքներ եղանակին ուրիշ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ ձեռքէ հանել որոշուած ըլլալով, կ'ծանուցանի յարգոյ հասարակութեան թէ սոյն առիթէն օգտուելով, անգամ մը այցելեն վերոյիշեալ վաճառատունները, ապահով ըլլալով որ ուրիշ տեղեր պահանջուած գիներուն կէսը միայն պիտի վճարեն հոս աւելի ընտիր ապրանաց համար։ 12 8

ԽԱՋԻՆԷՐԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խաջինէրի Խասսար Շահանէէն միւպայեա օլընաճագ ալթը եւիգ պին քիլօ մառքան թագլիար սարը բիրինճ միւնագասաասընա պաշխանըրագըընտան, իթպաս թալիպ օլանլարըն թէէւմիւռ ազլէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհըպէն Խաջինէրի ճէյլէլէ միւրաջիլէթլէրի կէլմէլէրի.

Ֆի 27 Թըլրընը էվվէլ 321 3—3

ՆԱՖԷԻ ԲԱՍԹԻԼՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

Pâte et Sirop de Nafé

Աչնան և ձմրան եղանակներուն յաճախադէպ հազը, հարբուխը, ցնցղատապը, պռօնչիթն և խռչափողի յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները բուժելու համար պէտք է գործածել ՆԱՖԷԻ ԲԱՍԹԻԼԸ կամ ՕՇԱՐԱԿԸ։

Նաֆէէ Բասթիլն մասնաւորապէս կ'յանձնարարուի ՃԱՌԱԽՕՍՆԵՐՈՒՆ, քանի որ բասթիլներուն տուփերը դիւրաւ կրնան պահուիլ գրպաններու մէջ։ Կիներ և տղաքներ հաճոյքով կ'գործածեն զայն, իր քաղցր հոտին և ախորժելի համին համար. Այս դեղը որ իր աժանութեանը համար ամէնուն դիւրամատչելի է, բացարձակապէս անվնաս է, երբ նոյն իսկ չափազանց գործածուի։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է ամէն անոնց, որոնք շնչառական գործարաններու հիւանդութենէ կ'տառապին։ Կ'ծախուի ամէն դեղարաններու եւ դեղի մթերանոցներու մէջ։ 44—5

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐ

„ԲՐՕՎՕՏՆԻՔ„

Կ'յանձնարարուի ամենուն աղէկ ու չոգրութիւն ընել չուզողներուն, և մանաւանդ 1888 ՌՈՒՍԱԿԱՆԸ կրող ԱՍՏՂԱՆԻՇԻՆ, ու վաճառատան «ԲՐՕՎՕՏՆԻՔ» անուն՝ որ ռուսերէն գիրերով դրուած է անոր մէջը։

Այս ընտիր և առաջնակարգ ռուսական լասթիքը կը ծախուի, կօշիկի ամէ՛ն դըլխաւոր վաճառատուններուն և լասթիք ծախող բոլոր խանութներուն մէջ։ Ու բուն մթերանոցն է.

ՊՕԼԻՍ, ԷՆՏ. ՔԷՕԼԼԷ
Մեծ—Թիճարէթ Խան Թիւ 4
35

ՁՂԱՅԻՆ Է՞Ք

ՀԱՐՑԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամէնէն չնչին պատճառով շատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'են թարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնն աստիճանաբար կ'սաստկանայ և մինչեւ իսկ ապագայ զաւակներուն կ'փոխանցուի։ Լուսնոտները, կաթուածահարներն և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողացմէ ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն ալ շուտով կ'բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԱՄՕՆԵԱՔ ՏԸ ԲԻՒԸՐԼՕ անուն այլախօրհնաշխ դեղը։

Այս դեղ անմիջապէս կ'հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն արագ և վերջնականապէս կ'բժշկէ։ Անքնութիւնը, ջղագրգռութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խելագարութիւնը, բռնաջղակծկութիւնը, խռովքը, ... զուրթիւնը, ցաւկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտ, բարախօսումը, մարսելիքը, զուգավայ... կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարադարձութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կ'բժշկուին ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԴ ՏԱՄՕՆԵԱՔ ՏԸ ԲԻՒԸՐԼՕ գործածելով։ Կեղծիքէն զգուշանալու. կ'ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ. 50— 49

ԿԷՍ-ԳԼԽՈՒ ՑԱՒ

Երբ կէս գլխու ցաւ ունենաս, ոչ միայն չես կրնար աշխատիլ եւ ոևէ է զբաղումով պարապիլ, այլ նաեւ դժբաղդ եւ արգահատանքի արժանի կացութեան մը կը մատնուիս, եթէ քրոնիկ հանգամանք մը առնէ այդ կէս գլխի ցաւը, ինչ որ յաճախ կը պատահի։ Ասոր առաջքը առնելու համար պէտք է գործածել ՊԼԷՐԹԱՆԻ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԷՊԱՆԹԻՆԻ ԲԷՐԼԸՆԸ։

ՊԼԷՐԹԱՆԻ ԷՍԱՆՍ ՏԸ ԹԷՐԷՊԱՆԹԻՆԻ ԲԷՐԼԸՆԷն 3—4 հատը կը բաւեն արգարեւ քանի մը վայրկեանի մէջ անհետացնելու ամէնէն տառապեցնող կէս-գլխու ցաւերը եւ ամէնէն ցաւալի ջղային պրկումները՝ ո՛ր որ ալ ըլլայ անոնց կեդրոնը, գլուխը, անդամները, կողերը եւայլն։ Ուրիշ դեղերէ աւելի արագաբար, վստահօրէն եւ անվնաս ցնցումի, կը բուժէ նաեւ նոյն իսկ ամէնէն զօրաւոր միզանցքաբորբոքումներն ու դժուարամիզութիւնները։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմիան վաւերացուցած է այս դեղին պատրաստութեան կերպը, ինչ որ ամենամեծ երաշխաւորն է զայն յանձնարարելու համար հիւանդներու վստահութեան։ Կը ծախուի բոլոր դեղարաններու մէջ, շիշը 2 ֆրանք։ 16—12

Ց. Գ. Շփոթութիւններէ զերծ մնալու համար, պահարանին վրայ գործատունին հասցէին ուշադրութիւն ընել.

Maison L. Frere, 19, rue Jacob, Paris

ՊՈՂՊԱՏ (ՉԷԼԻՔ) ԵՒ ՔԻՆՔԻՆԱ

FER ET QUINQUINA

Ժամանակակից բժիշկները միաձայնութեամբ կ'վկայեն թէ ակարցած և այժէ ինկած մարմինը զօրացնելու եւ կազդուրելու միակ միջոցը ԵՐԿԱԹ ու ՔԻՆՔԻՆԱՆ է։

ԵՐԿԱԹԸ կ'յանձնարարուի արիւնի վրայ ունեցած ազդեցութեանն համար, քանզի որուն արիւնն ա՛րչափ շատ երկաթ պարունակէ, այն համեմատութեամբ կ'աւելնայ։ Իսկ Քինքինային ընդհանուր մարդկային կազմուածքին և գլխաւորաբար ստամոքսին վրայ ունեցած կազդուրիչ ազդեցութեանն համբաւօր էր մարմինը շատ տեղ առ անոր համար կ'օգտուիլ, երբ ստամոքսը չկրնայ մարսողութիւնն աղէկ կատարել։ Երբ մարդ ԱՐԻՒՆԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ, ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ և ընդհանուր տկարութիւն զգայ, պէտք է և անհրաժեշտ է որ ՔԻՆԱԼԱՌՕՇԻ ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ տեսակը գործածէ. որովհետեւ ՔԻՆԱԼԱՌՕՇԸ երկաթի և քինքինայի հիւթ թէ բաղդատուած ըլլալով, քինքինայով բաղադրուած ամէն դեղերէն աղեկ է, զօրաւոր և այժ աւելի է։ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆՆ հիմնապէս և շուտով բուժելու համար պէտք է Քինալառօշի առանց երկաթին խմել, թէ պարզ և թէ երկաթախառն Քինալառօշի անհամարձակները փնտռեցէք դեղարաններէն։ Կեղծիքէն զգուշացէք։ 35—27

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (61)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

Կորսուած՝ Ովկիանոսին Վրայ

ԴԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ.— Բ. ՄԱՍ

ՍՈՆՏԻ ՆԵՂՈՒՑԻՆ ՎԱԳՐԵՐԸ

Զ.

Այս համոզումը զօրացնելու համար, բաւական եղաւ Լանժալէի՝ Լաօ—Ցինը միտքը բերել։ Լաօ—Ցի՛ն, մեզական անուն մ'էր այս, որ կ'նշանակէր ուղղամտութիւն, պատիւ և անսահման համակրութիւն Պօրթէօի հանդէպ։ Ասոր անհերքելի ապացոյցները տեսած էր Լանժալէ՝ Սաւիթ—Հօ՛ի մէջ անոր հետ տեսակցելու ատեն, որու միջոցին ա՛չ նուազ որհամարհանք մը ցուցուցած էր եղանաւորը՝ Լի—Ուանկի և Կոլլատի հանդէպ։ Լաօ—Ցի՛ն. այս անունը բաւական եղած էր վար իջեցնելու Լանժալէի վրէժխնդիր ձեռքը, ճիշդ այն պահուն որ գուցէ անդարմանելի յիմարութիւն մը պիտի գործէր։

Է.

Այդ վայրկեանէն սկսեալ Լանժալէ այլեւս անտարբերութեամբ սկսաւ դրաւ Կոլլատի, որ հիմա սկսեր էր բացատրել իր պետութեան ուղղելիք տեղեկագիրներն, որոնց մէջ մանաւորապէս պիտի ծանրանար իր բարեկամինընծայած կարեւոր աշակցութեան վրայ։ Հիմա այլեւս Բարիզցիին արիւնը կ'եփէր երակներուն մէջ։ Աւ մինակ մնալ կ'ուզէր,ամփոփելու համար իր գաղափարներն որոնք մեծ արագութեամբ կ'խուժէին մաքին մէջ, դատաւորելու համար իր մտածումները, բաղդատելու համար իրարու հետ մեծահարուստ Լաօ—Ցինէ իմացածները, և Կոլլատի պատմածները։ Բայց ինչ ընելու էր որ ճամբէր իր խօսակիցը առանց սակայն վերջապէս աւրուելու անոր հետ։ Բնականէն բուռն նկարագրի տէր էր, և վայրկենէ վայրկեան մազ մնաց որ պիտի յայտնէր իր անհամբերութիւնը, այսուհանդերձ նկարագրի հիանալի կարողով մը յաջողեցաւ ինքզինքը զսպել, և կամաց կամաց յօրանջել նախ և յետոյ ծնօտը բրթելու առանձին լայնօրէն բանալ մոռնալով.

—Կ'ներէք, սիրելի բարեկամս, քանզի սաստիկ եկեր է, այս իրիկուն խմած խաշուէիս մէջ ոտքը շատ փախեր է։

Այս ըսելուն հետ մէկտեղ, Լանժալէ դէրասանէ մ'աւելի ճարպիկութեամբ հետ. ընեած ծունկը անկողնին վրայ և հուսկ ուրեմն պառկելով աչքերը փակեց քնացող մարդու մը երեսոյթն առնելով։

—Ազնիւ Լանժալէ՛, ան՛ա՛ ըսաւ. վաղն առտու կ'շարունակենք այս խօսակցութիւնը, որովհետեւ կ'ուզեմ որ գիտնաս իրեն մասին ունեցած բոլոր ծրագիրները։

Այս ըսելով Կոլլատ կամաց մը հեռացաւ հանկէ և չէտակ Լի—Ուանկի քով գնաց, որովհետեւ յաջորդ օրն իսկ իրենց նպատակակէտին կ'հասնէին։ Կոլլատ հաւիւ թէ հեռացած էր, և ահա Բարիզցին ափ-ափանքի լոյն հառաչ մ'արձակեց, և ոտքի ելաւ դրան նիգը զնելու համար, և թիկնաթոռին վրայ նստելով սկսաւ մտածել։ Ինչ կ'անցնէր կ'դառնար արդեօք։ Չէր կրնար բանի մը կայանք տալ, չէր կրնար գաղափարներն ամփոփել, և մէկ քանի վայրկեան հանգստի պէտք ունէր ինքզինքը ժողվելու համար։ Եւ սակայն հետզհետէ իր մտածումներուն կծիկը քակուեցաւ, գաղափարները լուսաւորուեցան, և յաջողեցաւ ընդնշմարել եթէ ոչ ճշմարտութիւնը, գոնէ անոր մէկ նշոյլը, որ սակայն բաւական էր իրեն՝ Թողլու համար որ Լաօ—Ցինի ծրագիրները գործադրուին։ Սեղանաւորին իրեն պատմածներուն նայելով, անկարելի էր որ այս վայրկենիս տեղի ունեցող դէպքերն հակառակ ըլլային Պօրթէօի շահերուն, որոնց իր բոլոր կարողութեամբն ու ժ պիտի տար մեծահարուստ սեղանաւորը. ապահով էր ասոր։ Այս պահուն էր որ Լանժալէ տարօրէն յիշեց թէ Լաօ—Ցին վերահաս պատիժի մը վրայ խօսած էր, արդար պատիժ մը, որուն պիտի յաջորդէր հանդարտութեան շրջան մը։ Կարծես իր ականջին կ'հնչէին Լաօ—Ցինի սա բառերը նոյն իսկ.

—Ժամանակն եկած է որ ջնջուին անհեռատես վատերը, այդ հօգն ես վրաս կ'առնեմ։

Ասիկա հասատեց Լանժալէն իր այն համոզման մէջ որ, թէեւ չէր կրնար գուշակել թէ ի՛նչ պատճառով Լէյ—Լա Լի Ուանկի ծրագիրներուն յաջողութեան ուժ տալու երեսոյթն ունէր, այսու հանդերձ պէտք չէր որ Լաօ—Ցինի ծրագիրները ջուրը ձգելու աշխատէր, պարզապէս այն պատճառով որ չէր գիտեր անոր ընթացքին չարժառիթները։ Հետեւաբար իրեն ուրիշ ընելիք չէր մնար, եթէ ոչ կատարելապէս վստահիլ Լաօ—Ցինի խելքին և ուղղամտութեան, ինչ որ անշուշտ որ քիչ չէր ըլլար իրեն՝ ուշադրութեամբ հսկել տեղի ունեցած դէպքերուն։ Այս մտածումները ներքին գոհունակութիւն մը պատճառեցին իրեն. բայց այնքան յուզուած էր որ չէր կրնար հանգիստ քնանալ. ուստի նաւակամուրջին վրայ ելաւ, գիշերուան թարմ օդը շնչելու։ Կէս գիշերէն ետք ժամ մէկն ըլլալու էր, և զբօսանաւը մեղմիւ կ'ընթանար լուսնին արծաթափայլ լոյսին տակ, իր ետին ձգելով երկար հետք մը, որ կ'ատրածուէր հորիզոնին մէջ փայլփլելով։ Ամէն ոք կ'քնանար չոգենաւին մէջ, և օդն այնքան հանդարտ էր որ նաւուն մարդիկն արթնցած էին քնանալու իրենց վերմակներուն մէջ պլլուած, առաջին նշանին իսկ արթննալու կազմ և պատրաստ։ Բօրնիք որ կ'կատարէր գիշերային հսկողութիւնը, կ'պատէր նաւուն բարձրաւանդակին վրայ, ինք ալ մտածումներու մէջ թաղուած, և ա՛լ բնաւ չէր խմեր, չէր գինովնար, յորմէհետէ մաքին մէջ կասկածներ ծագած էին, որով խիստ կարգապահութեամբ մը կ'կատարէր պաշտօնը, որպէսզի և եւ է թերութիւն չգործուի հսկողութեան մէջ։ Լանժալէ անհանգիստ չըրաւ զայն, որովհետեւ գիտէր թէ Բօրնիք չէր ուզեր խօսակցիլ պաշտօնի գլուխ գտնուած միջոցին. ուստի հանդարտօրէն նաւուն յառաջակողմը գնաց, ուր տեսաւ իր Սարանկա բարեկամն որ ան ալ կ'կատարէր հսկողութեան գործը, սակայն նշմարելու Բօրնիքին կողմէ, ինչ որ պիտի ցուցնէր զայն իրեն դէմ։ Երբ երիտասարդն անոր քովէն անցաւ, Մալեզիացին որ մասնաւոր յարգանօք կը վարուէր անոր հետ,—որովհետեւ չէր մոռցած իր տիրոջը հրամանը թէ պէտք է աղաւել զայն ինչ որ ալ ըլլայ, նոյն իսկ իր անձին վտանգով—տեղէն թեթև կերպով շարժեցաւ և հնար եղածին չափ շնորհալի ձեւով մը բարեւեց զայն, որուն միանոյն կերպով պատասխանեց Լանժալէ.

—Բարի իրիկուն Սարանկա, բարի իրիկուն, բարեկամս, ինչ աղուոր օդ և լճակի մը պէս հանդարտ ծով. նաւային ճամբորդութեան համար աւելի աղէկ եղանակ օդ չի կրնար ըլլալ։

—Լէյ—Լան ալ շատ գեղեցիկ նաւ մէ, նաւապետ։

Բոլոր այխատակամարթները նաւապե՛տ են Մալեզիացիներուն համար։

—Այո՛, պատասխանեց Բարիզցին, իմ ճանչցած նաւերուս ամէնէն արընթացն է։

—Ո՛չ Պաթավիոյ մէջ, ոչ ալ ուրիշ տեղ արընթացութեան մասին հետը մրցող չոգենաւ չկայ, պատասխանեց Սարանկա հպարտութեամբ, որովհետեւ Լէյ—Լան կը սիրէր ինչպէս հայր մը իր զաւակը։

—Աղէկ միտքս եկաւ, ըսաւ Բարիզցին՝ կարծես դիպուածաբար, գիտե՞ս թէ ուր պիտի հասնինք։

Սարանկա խորամանկ նայուածք մը ձըգեց իր խօսակցին վրայ, որուն այս հարցումին ալ իր սովորական պատասխաններէն մէկը տալու կ'պատրաստուէր. բայց երիտասարդին յանկարծական ներշնչումէ մը մղուած անոր կողմը ծռեցաւ, և ցած, հաւիւ լսելի ձայնով մ'ըսաւ ականջին.

—Ամէն բանէ տեղեակ եմ։

Սարանկա ապշեցաւ.

—Այո՛, Լաօ—Ցին ամէն բան ըսաւ ինծի, յարեց Լանժալէ։

—Ըսի՞ս եկո՛ւր, պատասխանեց Սաժալէ կարուկ շեշտով մը, և ոտքի ելլելով։

Լանժալէ անոր հետեւեցաւ լուռ։ Երբ երկուքը մինակնին դէմ առ դէմ գտնուեցան անկեակին մէջ, Մալեզիացին խորազնին ակնարկ մը ձգեց անոր վրայ, և սուր ձայնով մը հարցուց անոր.

Ինչ գիտես։

Լանժալէ այնչափ առաջ գացած էր որ այլեւս կարելի չէր ետ դառնալ. ուստի որոշեց ընդհանուր նախադասութիւններով գործին մէջէն ելլել, երապէս իր գիտցած քիչ մը բանէն, և Լաօ-Ցինի իրեն ըսած խօսքերէն հանած հետեւութիւններէն օգտուելով. խօսակցութեան առնելիք ընթացքէն պիտի կրնար հասկնալ թէ ո՛ր կէտերուն վրայ պէտք է ծանրանար և ո՛ր կէտերուն մէջ պէտք է լռէր։

—Գիտե՛մ, պատասխանեց Լանժալէ վճռական շեշտով մը, գիտեմ թէ արդարութեան ժամն հնչած է. գիտեմ թէ իր մեծերմերուն դէմ մեքենայող վատին ծրագիրներն անյաջողութեան պիտի մատնուին, և թէ անիկա երբեք չպիտի կրնայ ձեռք անցնել այն մասանին՝ որ նշան է Ուանկի իրաւասութեան, և թէ վերջապէս անոր ճակատագիրը վաղը պիտի վճռուի կէս գիշերէն ետք։

Սարանկա յարաճուն յուզումով մը մտիկ ըրեր էր այս խօսքերը։ Բարիզցին իրաւունք ունէր վստահելու անոր դիւրահաւանութեան, որով բախտագուշակ կնոջ մը համարձակութեամբ կրցեր էր Լաօ—Ցինի հետ ունեցած տեսակցութենէն և Կոլլատի ըրած յայտնութիւններէն պատմութիւն մը շինելով կլլեցնել Սարանկային։ Մալեզիացին վայրկեան մ'իսկ չտարակուսեցաւ թէ իր տէրն ամէն բան յայտնած էր Լանժալէի, որուն վրայ այնուհետեւ անսահման վստահութիւն մ'ունեցաւ։ Բարիզցին աւելի օգուտ քաղեց, խաբուսանութեան ճամբուն մէջ մտնելու համար Սարանկան, որ յիրաւի ինքնիրենն սկսաւ խօսիլ խնդրոյն վրայ, առանց սակայն Բարիզցիէն աւելի առաջ երթալու։ Հակառակ ասոր, Լանժալէ այնպիսի բան մը պիտի իմանար, որմէ սարսափահար պիտի մնար։

(Շար.)